

Marjatta Nuutinen

Talvivaelluksilla ollaan sään armoilla. Ihan koko aikaa aurinko ei heli kulkijoita ja siihenkin pitää varautua.

**Kovalla työllä
syntynyt Susi-
Talas** 4–5

**Kolbmalaiset
iltanuotiolla** 5

**Talkoissa riittää
puuhaa** 14

**Taivaantulia
Kungsledenillä** 16

Evästystä talviretkeilyyn 8–12

Tervehdys lajitoverit

Pitkä syksy alkaa kääntyä talveksi, vaikkei sitä lämpömittaria katsomalla huomaakaan. Edellisessä pääkirjoituksessa peräänkuuluttamani kämppien kehityskeskustelu sai aikaan muutamia hyviä kommentteja, joita nyt hallituksessa ja kämppätöimikunnassa jatkojalostetaan. kiitokset näistä. Tämän kirjoituksen tekemäni olkoon osallistumisen.

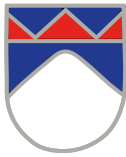
Yhdistyksen syyskokoukseen ja susiaisiin osallistui hämmästyttävän vähän väkeä, vaikka Tampereen pitäisi olla saavutettavuudeltaan erittäin hyvä. Lisäksi ohjelma oli hyvin mielenkiintoinen ja su-

siaissakin saatiin pitkästä aikaa uusia Kunniassusia. Olisi mukava tietää, miten noin 2500 hengen yhteisöstä kokoukseen tulee paikan päälle vain viitisenkymmentä ja etäkokoukseenkin vain viisi osallistujaa. Onko yhdistyksen asiat niin mielenkiinnottomia, että ei viitsitä osallistua? Vai oliko ohjelma jollain tapaa tylsä? Mitä muutoksia tarvitsisi tehdä, että saisimme edes sata osallistujaa? Kevätkokous on taas etäkokouksena, mutta syyskokous ja susiaiset onkin sitten suurin tapahtumamme aikoihin. 80-vuotisjuhlal Vesileppiksessä Leppävirralla ensi vuoden marraskuun 13. – 15. päivänä, jossa toivoisin näkeväni ennätysmäärän juhlivia tunturilatalaisia ja vuosikymmenen ennätyksen uusia vihittäviä susia! Kokouksen tekee myös mielenkiintoiseksi se, että siellä valitaan Tunturiladulle uusi puheenjohtaja minun kausieni tullessa täyteen. Ja osallistua kannattaa myös oman kerhon tapahtumiin, lähialueen muiden Latuyhdistysten tapaamisiin ja ennen muuta kannattaa osallistua alueen tapahtumiin, joissa voi esitellä kerhon ja Tunturiladun toimintaa. Tähän kannustaa myös Tunturiladulta saatava rahallinen avustus tuollaisiin tapahtumiin.

Toteaa Paavo

TUNTURILATU

Tunturilatalaisten jäsenlehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehti postitetaan jäsenille Latu & Polku -lehden kanssa.

Julkaisija: Tunturilatu ry
Päätoimittaja: Paavo Ahonen

Veitsitie 14 A 9, 01640 VANTAA
puh.040 527 4639, pkahonen(at)gmail.com
Toimitussihteeri:

Satu Ojala,
puh. 050 523 4844, osatu7997(at)gmail.com

Tiedotustoimikunta 2026:
Taina Jääskeläinen (pj), Paavo Ahonen, Iitu Gerlin, Inka Helenius, Mikko Suominen, Satu Ojala
sähköposti: tiedotus(at)tunturilatu.fi

Ilmoitushinnat:
0,60 euroa pmm, ¼ sivu 290 euroa,
½ sivua 540 euroa, koko sivu 900 euroa

Sivunvalmistus ja taitto:
Huittisten Sanomalehti Oy
Asemakuja 2, 32700 HUITTINEN

Painopaikka:
Sanoma Manu, Tampere
Ilmestymisaikataulu 2026:
Numero Aineistopäivä Lehti jäsenillä

1	20.1.	25.2.
2	21.4.	27.5.
3	28.7.	2.9.
4	27.10.	2.12.

Osoitteen- ja nimenmuutokset:
Suomen Ladun jäsenpalvelun kautta, puh. 09 8567 7450 tai jasenpalvelu@suomenlatu.fi tai postitse: Suomen Latu ry, Jäsenpalvelu, Olympiastadion Paavo Nurmen tie 1, 00250 Helsinki

Vuoden 2026 ensimmäinen lehti
ilmestyy 25.helmikuuta.
Aineistot tähän lehteen on toimitettava 20.1.2026 mennessä osoitteella osatu7997(at)gmail.com

KANNESTA KANTEEN

Tarinaa eläinlääkärin pitkistä päivistä

Venla Jyrkinen: *Eläinlääkärinä revontulten mailla.* 239 s. Otava

Venla Jyrkinen on kirjoittanut omakohtaisen kirjan, jossa on tarinaa lapsuudesta, kohtaamisista eläinten ja ihmisten kanssa, moottorikelkkailun oppimista ja porojen kanssa työskentelystä.

Hän on aikaisemmin julkaissut kirjan *"Kumppanina koira"*, joka kertoo elämästä ja matkasta sekarotuisen koiran kanssa.

"Kaverilehmä" oli nimeltään lehmä, josta Venlan rakkaus eläimiin alkoi mummun ja ukin ohjauksessa. Kun seminologikesä oli ohi Kestilässä, Venla katsoi karttaa ja totesi, että seuraava kohde onkin Lapissa. Siellä Inarin

ja Utsjoen lehmät tarvitsivat apua. Aikaisempi Lapin kokemus oli tullut hiihtohissien ja poronkärityksen avulla.

Poroerotus -esinäytöksen jälkeen käydään vuodenaikat läpi ja mielenkiintoisia päiviä on eletty. Kesä kului Kainuussa erilaisissa eläinopeeraatioissa.

Uskomattoman paljon eläinlääkäriltä vaaditaan monipuolista osaamista. Uusi tilanne voi tulla jo tietoon samalla hetkellä, kun hoito on vasta lopussa sadan kilometrin päässä uudesta.

Syksyllä oli muutto Ivaloon. Ensimmäinen poroerotus säväytti.

Poroihin piti saada loislääke nenäsaivartajia vastaan.

Työkaveri totesi lakoonisesti: *"Poroja on tällä alueella kymmeniä tuhansia. Ne, kun kaikki kerätään syksyn ja talven mittaan aitaan, niin saa siinä tohtorit juosta"*. Teurasporojen ruhotkin piti tarkastaa.

Talviosaamista tarvittiin, kun kolmen tunnin ajo läpi lumimyrskyn päätyi poroerotuspaikalle. Tuiskun takia erotus oli peruuntunut.

Kun vihdoinkin erotus alkoi, niin alkoi tauoton työ, joka päättyi vasta pikkutunneilla. Kyllä siinä eläinlääkäri oppi, kuinka rankkaa on poroerotus.

Ennen kaikkea oli osattava pukeutua. Välillä oli kiire ja välillä rauhallisempaa. Lapista Venlalle jäi mieltymys moottorikelkkoihin.

Venlan tekstiä on mukava lukea. Se on elävää ja täynnä tapahtumia ja tarkkaa kuvausta eläinlääkärin työstä.

Uskomattoman rankkaa on eläinlääkärin työ ja nykyisin eläinlääkäreistä 80 prosenttia on naisia.

Paljon on eläinlääkärin työ muuttunut siitä, mitä **Yrjö Kokko** Enontekiöllä koki.

Kuvia kirjassa ei ole. Lopussa on pieni porosanasto.

Antti Karlin

Venla Jyrkinen halusi eläinlääkäriksi Lappiin, jossa Inarin ja Utsjoen lehmät tarvitsivat apua.

Riitta Aaltonen ja Ilkka Lahti

Riitta Aaltonen toimi Geatkin lisäksi aktiivisesti Teljän Ladussa. Hänet vihittiin Outasudeksi 10 vuonna 2003.

Tunturikerho Geatki menetti kesän aikana joukoistaan kaksi kerhon entistä rahastonhoitajaa, ensin **Riitta Aaltonen** ja melko pian Riitan lähdön jälkeen **Ilkka Lahden**.

Riitta oli kerhon toiminnassa mukana ensimmäisestä naisten vaelluksesta lähtien syksystä 1997. Hän osallistui monille naisten vaelluksille ja oli aktiivinen jäsen kerhotoimikunnassa huolehtien kerhon talousasioista usean vuoden ajan.

Riitta innostui myös hiihtovaelluksista, joita hän teki yhdessä **Airi Ala-Juuselan** ja **Pirkko Liuksialan** kanssa. Reissuja oli kaikkiaan kolme, Saariselälle ja kaksi Pallakselle.

Myöhemmin joukko kasvoi ja ne vaellukset suuntautuivat Haltille ja Pöyrisjärvelle. Kerhon hiihtoviikoilla Riitta oli myös mukana.

Tunturiladun tapahtumien järjestelyissä hän oli myös mukana, esimerkiksi Aittakarissa järjestetyillä kevätpäivillä, jossa etsittiin raste-

ja pimeässä metsässä heijastimien avulla.

Ilkka Lahden kanssa olen ehtinyt tehdä useampia vaelluksia. Huittisten Eränkävijät ryhtyivät järjestämään vaelluksia 1980-luvun puolivälissä, joissa Ilkka oli perheineen mukana.

Ensimmäinen oli Karhunkierros, jolloin Lahden kuopus **Rami** oli vain 8-vuotias. Pienen pojan voimat uupuivat välillä, ja Ilkka-isä kantoi poikaansa raskaan rinkan lisäksi.

Ilkka innostui Tunturiladun ja etenkin Geatkin toiminnasta, kun kerho järjesti aikuinen-lapsi-vaelluksia. Nyt mukana eivät olleet lapset, vaan lastenlapset.

Eveliina ja **Aleksi** saivat taataaltaan hyvää oppia luonnossa liikkumiseen ja siitä nauttimiseen. Vaelluskipinä syttyi etenkin Aleksiin, joka on jatkanut harrastusta äitinsä **Marken** kanssa.

Ilkka osallistui myös kerhon hiihtoviikoille ainakin Susikyrössä, Suometunturilla ja Kiilopäällä.

Ilkka Lahti oli myös aktiivinen luonnossa liikkuja, suunnistaja, sienestäjä, marjastaja ja metsästäjä.

Kerhomme on kiitollinen näiden kahden poisnukkuneen panoksesta kerhon hyväksi.

Satu Ojala
Geatkin entinen puheenjohtaja ja vaellusreissujen vetäjä

VaVa-leiri Susikyrössä

SUNNUNTAI 19.7. – LAUANTAI 25.7.2026

Vauvasta vaariin, Muorista mukeloon -leiri on ensi kesänä Enontekiöllä Tunturiladun tukikohdassa Susikyrössä, järjestäjänä Tunturilatu ry.

Leiri on yksi Tunturiladun 80-vuotisjuhlatapahtumista ja myös Tunturiladun aikaisemman puheenjohtajan Kyösti Lamminjoen muistorahaston tukema. Kyösti "Kösä" Lamminjoki oli yksi VaVa:n ideoijista ja alkuunpanijoista. Kösä osallistui lukemattomiin leireihin ensin idearikkaana järjestäjänä ja myöhemmin koko leirin Vaarina ja hengenluojana.

Leiri alkaa kokoontumisella sunnuntaina illalla ja päättyy seuraavana lauantaina aamupalaan.

Viikon aikana tutustutaan retkeilytaitoihin ja luontoon, kalastellaan, retkeillään, ehkä melotaan ja ehditään leikkiäkin. Sään salliessa lähdetään yönyli vaellukselle lähitunturiin.

Leiri on tarkoitettu lapsille etupäässä muiden läheisten aikuisten kuin omien vanhempien kanssa. Läheiset voivat olla mummi, ukki, kummi, setä, tati... Lasten suositusikä on 5–15 vuotta.

Leirillä majoitutaan kämpissä (Vanha kämpppä 14 paikkaa, Susi-Oskari 5 paikkaa, Koira-Oskari 5 paikkaa) tai teltoissa. Sisämajoituspaikat jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Sähköttömiä asuntovaunu/-autopaikkoja on kaksi.

Osallistumismaksu sisältäen ruokailut: lapset 0 €, aikuiset 100 € (leirin 6 yön osalta ei peritä aluemaksua).

Ilmoittautuminen 15.3.-30.4.2026 välisenä aikana sähköpostilla vava2026@tunturilatu.fi

Ilmoittautuminen 15.3.-30.4.2026 välisenä aikana sähköpostilla vava2026@tunturilatu.fi.

Paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä, mukaan mahtuu noin 40 osallistujaa. Ilmoittautumisen yhteydessä ilmoitetaan majoitustoiveet ja ruoka-aineallergiat. Varauksen peruuntumisesta on ilmoitettava välittömästi.

Ilmoittautuminen on sitova, kun ennakkomaksu 50 € on maksettu Tunturilatu ry:n tilille FI11 4108 0010 3176 86, tekstikenttään VaVa 2026. Osallistumisen peruuntuessa ennakkomaksu palautetaan vain erityisestä syystä kuten vakava sairaus, onnettomuus tms. Loppumaksu on maksettava 30.4.2026 mennessä.

Tunturiladun kerhoilla on jonkin verran vuokrattavaa retkivälineistöä. Tarvittaessa pyritään auttamaan puuttuvien retkivälineiden lainaamisessa. Ota yhteyttä marita.maula@kolumbus.fi.

Vastuuhenkilöitä ovat:

Marita Maula
leirivastaava
marita.maula@kolumbus.fi
040 509 4412

Inka Helenius
pääemäntä, taloudenhoitaja
ja ilmoittautumiset
helenius.inka@gmail.com
050 567 6315

Sirpa Alapuranen
emäntä
sirpa.alapuranen@luukku.com
050 597 5811

Kirsi Tenhunen
ensiapu
kirsian.@gmail.com
050 916 0668

Taina Jääskeläinen
ohjelmavastaava
tainahjaaskelainen@gmail.com
0400 124 116

Katri Peltomäki
ohjelmatoimikunta
katri.peltomaki@kolumbus.fi
040 7310736

Jarno Jääskeläinen
ohjelmatoimikunta,
kalastus
japero77@gmail.com
040 512 2283

Hannu Maula
renki
hannu.maula@elisanet.fi
040 519 5079

**Tervetuloa mukaan
VaVa-leirille!**

Susi-Talas 50 vuotta

Tarinaa rakentamisesta

Se oli seikkailua! Kovaa raatamista erämaassa, mielettömiä kävelymatkoja kivieliössä ja antoisia kokemuksia. Kerta kaikkiaan unohtumaton kesä Tsarmin kairassa Susi-Talaksen kämpän rakennustalkoissa vuonna 1975.

Katselin vanhoja kuvia ni Susi-Talaksen talkoista ja grammarista kuului ”Muis-toja Pohjolasta”. Tuli haikea olo ja melkein tippa silmään. Näyttää se aika jääneen Huttus-Pekankin mieleen, kun patisti 18 vuotta myöhemmin kirjoittamaan, miten uudisasukkaat rakensivat kämpän Tsarmille.

SOUTAMISTA JA HUOPAAMISTA

13.7.1975 Tsarmijärven pohjoispään kolttakylästä alkoi ensimmäinen venematka. Paadarin pojat veivät kahdella moottoriveneellä kuusi rakentajaa sekä suuren määrän rakennustarvikkeita Tsarmijärven eteläpäähän, kanto-
taipaleen alkuun.

Siinä sitä oli tavarapaljouutta ihmettelemässä **Sirkka, Marjatta, Hilja, Urkki, Pekka** sekä **Matti**. Talasjärven lompoloiden palstalle oli matkaa toistakymmentä kilometriä, tietöntä erämaata ja vastavirtaista vesistöä. Koko erämainen järviketju: Tullujärvi, Pikku-Paskul, Iso-Paskul, Pitkäjärvi, Talasjärvi ja Talasjärven lompolot tulivat seuraavien viikkojen aikana kartoitettua pysyvästi nahkansiin.

Vajaan kilometrin mittaisen kantotaipaleen jälkeen oltiin Tullujärven rannalla. Kahteen kertaan sekin väli kuljettiin, kun omien tavaroitten lisäksi oli kannettava yhteismuonaa, työkaluja, rakennustarvikkeita ynnä muuta. Tullujärven rannasta lainattiin **Pekka Paadarin** venettä. Oli lupa käyttää, kun-

han palauttaa samaan paikkaan. Kaikki rinkat ja muu roina lastattiin veneeseen ja Pekka soutajaksi. Muut saivatkin kävellä polkuja pitkin - Hilman mökin kaukaa kiertäen - Tullujärven toiseen päähän. Tullujärven ja Pikku-Paskuljärven välisellä kannaksella oli järvien välinen laskuoja perattu, suora kivinen ränni. Venettä kevennettiin ja sitten se vedettiin pari sataa metriä ojaa pitkin Pikku-Paskulille, jossa vene taas lastattiin ja soudettiin järven yli.

Iso-Paskul oli niin iso järvi, ettei sen toisesta päästä erottanut venettä, eikä kiinnostanut lähteä kävellen katsomaan, jos olisi ollut turhakin matka. Vedimme veneen kapulatieä pitkin ja kannoimme tavarat noin puoli kilometrisen kannaksen yli. Toiset jäivät rannalle valmistamaan ateriaa, kun Pekan kanssa soudimme tavaroita vieden edestakaisin Iso-Paskulilla.

Iltapäivällä Iso-Paskulin itäpäässä oli koko muuttokuorma, kuusi rähjäntynyt raatajaa ja - kaksi venettä. Edessä oli taas kantotaival, lyhyt ja jyrkkä polku Pitkäjärven rantaan. Venettä lähti joku katsomaan vastarannalta ja olihan se siellä, olikin iso ja hyvä vene. Siihen mahtui kaikki tavarat, soutaja ja yksi pitkän tikun vetänyt pääsi veneeseen. Muut saivat kunnian kävellä rantoja pitkin.

Seuraava kantotaival Talasjärvelle oli yli kilometrin mittainen ja alussa jyrkästi nouseva. Katsottiin, että jo riittää raataminen, keskellä yötä ei enää rehkittä. Hyvä kun jaksetaan kävellä palstalle nukkumaan. Omat rinkat kantaa porukka kompuroi Talasjärven lompoloille, jonne saavuttiin aamuyöstä puoli kolmen aikoihin. Ensin pystytettiin teltat ja hätäisen aamiaisen jälkeen nukkumaan.

KAUPPAREISSU IVALOON

Ennen kukonlaulua oli ”*piällysmiäs*” Huttus-Pekka jo ho-
puttamassa kauppareissulle. Piti lähteä Ivaloon asti, se-
menttisäkkejä ja muita tarvikkeita hakemaan.

Ei annettu tilaisuutta jurnuttaa. Puurolautanen sekä kahvimuki tyhjäksi ja sitten menttiin!

Reippaasti astelimme Pekan kanssa polkuja pitkin Tsarmijärven koillisen lahden rannalla olevalle Lapin lasten lomakodille. Sieltä saimme moottorivenekyödin järven pohjoispäähän kolttakylään, josta autolla Ivaloon.

Teimme ostokset, viisi sementtisäkkiä ja muuta ja ajoimme takaisin Tsarmijärvelle.

Sementtisäkit pinosimme kolttakylän rantaan, ajoimme sitten Mustolaan, josta kävelimme Paadarin talolle pyytämään moottorivene-
kyytiä.

Yksi Paadarin pojista olikin kotona ja jouti lähtemään. Haimme säkit kolttakylästä ja veimme lastin Tsarmijärven eteläpäähän. Eivät siinä pienet aallot venettä keinuttaneet, kun oli kunnollinen painolasti: Yli 200 kiloa kuollutta painoa ja kolme elävää päälle!

Tsarmijärveltä pistelimme reippaasti hyviä polkuja pitkin - Hilman mökin kaukaa kiertäen - palstalle, jonne saavuimme iltamyöhällä.

Kauppareissumme aikana olivat toiset talkoolaiset kantaneet Pitkäjärvelle jääneet tarvikkeet rakennuspaikalle.

EI HETKEÄKÄÄN LEPOA

Varttuva nuori mies ei taas-
kaan saanut nukkua tarpeeksi! Aikaisin aamulla aloitimme työt. Laudoista sekä riu’uista kyhäsimme rakennelman, joka muovikelmul-

Huttus-Pekka soutaa Tullujärvelle täyteen lastatulla veneellä.

Uusi PuuCee oli parempi kuin kuusenhelman riuku.

la peitettyinä muistutti läpinäkyvää parakkia. Sisälle veimme ”Rapid”-hellan, rakensimme pöydän, penkit ja tarpeelliset työtasot. Siinä meillä oli keittiökatos, joka myöhemmin sateen ja koleiden ilmojen aikana osoittautui verrattomaksi. Jostain käsittelemättömästä syystä sitä vielä päivän päätteeksi käytiin Tsarmitunturin huipulla!

Neljäntenä talkoopäivänä, ennen kuin olin kunnolla edes herännytään, huomasin olevani kahden liikan kanssa samassa veneessä ja suuntana taas Tsarmijärvi. Marjatta ja Sirkka olivat kaapanneet minut mukaansa sementtisäkkejä hakemaan! Viisi venettä soudimme menomatkalla vastarannoille valmiiksi.

Tsarmijärven rannassa nostimme sementtisäkin kantopaareille, kannoimme sitä vuorotellen Tullujärven rantaan ja sama toiselle säkille, - ja kolman-
nelle. Neljättä säkkiä haettaessa otimme myös viidennen ja viimeisenkin säkin. Sidoin sen rinkan kantokehykseen ja keinottelin taakka selässä pystyyn. Kesti jonkin aikaa ennen kuin tasapaino löytyi ja askel sujui. Mutta sittenpä olivat jalat tukevasti maassa ja - syvällä suossa. Tietenkään en saanut nauttia rinkan kantamisesta Tullujärvelle asti! Marjattakin halusi kokeilla Fjällräveniä ja herasmiehenä luovutin taakan hänelle.

Tullujärvellä oli pari kesä-

lomailijaa moottoriveneelään. He tarjosivat apuaan säkkiä rahtaamisessa. Las-
tasimme kaikki viisi säkkiä pieneen moottoriveneeseen ja kun siinä lisäksi oli kaksi ihmistä, ei laitoihin jäänyt läikän varaa kuin vajaat seit-
sata henkeä.

Entisestä pieksämäkeläisestä viljamakasiinista alkoi nousta komea eräkämpä! Päivässä korotusta tuli kaksi, kolme hirsikertaa. ”Varraaminen ja lovveeminen” oli tarkkaa työtä, karhunaljaa väliin ja kairaamalla sekä tappamalla hirret kiinnitettiin paikalleen. Sisäseinät veistettiin piilukirveellä puhtaiksi. Ne jotka eivät rakennukselle mahtuneet tekivät muita tärkeitä töitä, muun muassa kaksi laituria, jätekuopan ja koko kairan komeimman PuuCeen.

Talkoiden aikana ei ollut sääskistä vaivaa. Alkupäivinä oli kylmää ja väliin koleaakin, mutta sen jälkeen oli pitkään helteisiä, upeita päiviä. Kahden ensimmäisen viikon aikana kävin Pekan kanssa kaksi kertaa Ivalossa kauppareissulla. Muutamina päivinä teimme ryhmissä pieniä retkiä Tsarmitunturille ja Akalauttapäälle.

Sattuipa rakennuksilla pieni työtapaturmakin. Ahtaassa nurkassa seinä veistäessäni painavan piilukirveen terän kulma nirhaisi haavan polvilumpiooni. Haavan sitomisen jälkeen patikoin Isolle porokämpälle toipumislomalle.

Pekka oli puhunut metsähallinnon toimistosta niin sanotun työryhmäluvan, mikä oikeutti meidät kalastamaan verkolla Talasjärven lompoloissa. Rakensin neljästä tukista kopukan, niin pienen ettei sille mahtunut neuvonantajaa verkonalaskuun. Sivat huudella rannalta käsin. Verkonlasku ja -nosto sujui yksikseenkin, kunhan konsitit oppi. Ja siikaa tuli! Lähes päivittäin verkossa oli toistakymmentä isoa siikaa, muutamia ahvenia ja jokunen

hauki.

Työn tahti rakennuksella oli suorastaan mieletöntä - ja varmaan hauskaakin, koska kukaan ei valittanut. Aamulla aloitettiin aikaisin, keskeytettiin aamiaisen ajaksi ja jatkettiin lyhyitä ruokataukoja pitäen aina iltamyöhään, joskus jopa puoleen yöhön asti. Joskus vietettiin iltaa keittokatoksessa tai toistemme laavuilla räiskäleitä paistaen ja homma meni joskus riehakkaaksi heittelemiseksi. Lätty lensi nuotion ylitse lautaselle!

Palstalle oli jo toimitettu kiuas, mutta ulkona ilman seinä ja kattoa lölyt olisi mennyt harakoille. Eräs talkoista pois lähtenyt teetti omassa firmassaan paksusta muovikankaasta kahdeksankulmaisen ”jurtan” ja toimitti sen Talakselle. Se pystytettiin kiukaan päälle ja tervaisista mäntyriu’uista kyhättiin lauteet. Jo oli hyvä sauna ja tuli tarpeeseen!

Pekka oli katsonut kurkkihirsiksi sopivan kelon lompoloiden alapäästä. Se kaadettiin, karsittiin ja patkäistiin. vieritettiin veteen ja uitettiin lompoloita pitkin lähelle kotirantaa. Juhlallisenä saattona hirsi kannettiin kapuloiden varassa 10 - 12 miehen ja naisen kantamana kämpän lähelle.

Vietin ensimmäisen yön uudessa kämpässä 24 päivää Tsarmille tuloni jälkeen. Uudella lattialla, puuntuoksuissa kämpässä oli hyvä nukkua, mutta kämpppä oli vetoinen. Myöhemmin vetisuus poistui, kun kämpppään asennettiin ikkunalasit, ovi ja katto.

NAUTISKELUA TSARMIN KAIRASSA

Niistä munkinhakureissuista Nellimiin riitti juttua!

Kaksi kertaa kävin Nellimin kaupassa ostoksilla, kävellen yli 40 kilometriä päivän aikana. Toki ostin kaupasta muutakin tarpeellista kuten sahanteriä, kahvia se-

Venettä vedetään kannaksen ylitse. Vetämässä Pekka ja Urkki, hankaimissa Marjatta ja Sirkka, perää pitää Hilja. Matti laittoi kapuloita veneen eteen.

LAPIN AUTIOTUVAT

kä leipää yhteismuoniin ja mitä kukin tilasi.

Varsinaista nautiskelua olikin taivaltaminen Talaksen ja Nellimin välillä! Kuljin ylimalkaisella suunnalla kohti Nellimiä. Valitsin reitin maaston muotojen mukaan ja karttaa lukien pikkujärveltä toiselle. Aina uuden järven pilkottaessa puiden takaa, totesin kulkevani oikeaan suuntaan. Tällainen ilman kompassia kulkeminen ja maastoa havainnoiva vaeltaminen oli hauskaa. Yllättävää, että paluumatkalla ja toisella kerrallakin kuljin muistin varassa lähes samoja jalanjälkiä. Huomasin usein tutunnäköisen kiven, puun tai juurakon.

Paluumatkalla Nellimistä oli mukava keitellä munkki-kahvit Ylemmän Sivakkajärven rannassa ja syödä repusta pois sellaiset herkut, jotka voisivat aiheuttaa häiriöitä työmaalla.

KAIKKI PÄÄTTYY AIKANAAN

Susi-Talaksen kämppä tuli elokuun puolivälissä sisustusta vaille valmiiksi.

Talkooporukat häipyivät kotejaan kohti. Jäin yksikseni vielä päiväksi ja lopetelin talkoiden päiväkirjaa. Kotimatkani aloitin 18.8. taivaltamalla Nellimiin tuttua kauppareittiä pitkin. Yövyin välillä Ylemmän Sivakkajärven rannalla nautiskellen olemisesta ja muistellen tyytyväisenä kaikkia 37 talkoissa viettämiäni päiviä.

Matti Rekola

Loppuun selvennyksiä:

Kirjoitus on julkaistu Tunturilatu-lehdessä 1993.

Talkoolaisten etujoukossa olivat:

Pekka Huttunen Pieksämäeltä, **Marjatta Haikonen** Hyvinkäältä, **Sirkka Iivanainen** Kotkasta, **Hilja Nylander** Helsingistä, **Matti Rekola** Tampereelta ja **Urho Saarenvirta** Espoosta.

Telttasauna kosken niskalla odottaa kylpijiä.

Susi-Talaksen kämppä v. 1975 syksyllä. Tällöin nimenä oli vielä Susipesä.

Kartta Tsarmin kairasta vuodelta 1975.

Lounastauko keittiökatoksen edessä.

Tsarmin kairassa ei ollut muita metsäautoteitä kuin Nellimistä etelään Kontosjärvelle menevä tie. Tältä tieltä Kivijärven eteläpäästä oli maastoa pitkin noin 8 kilometriä palstalle. Nykyinen Kontosjärventie Mustolasta itään on rakennettu 1980-luvun alkupuolella.

Hilman mökki kierrettiin kaukaa siksi, kun sen asu-

kas oli pyytänyt nimismiestä kieltämään ”turistien” kulkemisen läheisellä polulla. Nimismies oli sanonut, ettei karttatietä voi sulkea.

Pekka Paadar toimi palovartijana Tsarmitunturin huipulla. Hän käytti veneitä puolet matkasta kulkiessaan tunturiin. Talaksen palsta oli ostettu **Petter Paadarin** perikunnalta.

Kahluu onnistui Ylemmän Appislompolon pohjoispäästä.

Kolbmalaiset Hammastunturissa

Hammastunturin kutsu koki Pirkkanmaalla ja viiden hengen reipas ryhmä Kolbmasta innostui lähtemään loppukesän vaellukselle.

Ajankohta elo-syyskuun vaihteessa ei ihan vielä ollut ruskaa, mutta kesä oli jo selvästi painumassa syksyyn. Vaalean vihreä väri koivujen lehdistä oli erilaista kuin kesäkuussa – kellertävän ja oranssin sävyistä.

Tunturipaljakassa oli paljon jo riekonmarjan punaista ja juolukan tummaa lilaa. Tunnelma oli, jos ei ihan nukkuva, niin ainakin torkkuva ja syksyä odottava kesän jäljiltä.

Lintumassat olivat lähteneet jo etelää kohti ja kukkivat kukat olivat harvalukuisia. Lämpötila sen sijaan oli mukava 10–15 astetta ja öisin oltiin plussan puolella. Sateet eivät isosti vaivanneet, toki yökasteen jäljiltä varvikot olivat märkiä.

Reitti oli monin paikoin tuttu, mutta lähtöpaikka uusi. Ja oikein oivallinen olikin. Ajoimme taksikyydillä Ivalosta hyvää metsäautotietä Pasaslompolon länsipuolelle, josta muutaman kilometrin mönkijäpolulla kävelyn jälkeen oltiinkin jo erämaa-alueella.

Viikon aikana kierrettiin myötöpäivään lenkki Suivakon autiotuvalle ja Hammassjärven pohjoispään ympäri takaisin lähtöpisteeseen.

Polkuja ja uria oli siellä täällä ja välillä ne sattuivat kulkemaan oikeaan suuntaan. Muutoinkin maasto oli miellyttävää kulkea. Yllätyksenä reitin länsiosassa metsässä tuli vastaan monta karttoihin merkitsemätöntä poroaitaa – Palopään vanhalla poroerotuspaikalla sen sijaan kaikki aidat oli purettu pois.

Matkan varrelle osui monta tunnettua alueen nähtä-

Näyttää paljon pahemmalta kuin todellisuus.

vyyttä ja kuuluisaa paikkaa, muun muassa vanha jo käytökelvoton Hammastunturin autiotupa sekä LaVu-kämppä Appislompoloilla.

Hammastunturin massiivi hallitsi maisemaa eri puolilta nähtynä monena päivänä. Huipulle ei tällä retkellä kiivetty. Sen sijaan Pöckelönampumapään rinneiltä näimme kaukaiseen horisonttiin kaikissa ilmansuunnissa.

Hammassjärvi piilottelee korkeiden vaarojen välissä, eikä siitä sivusuunnalta ole montaa vilahdusta näkyvissä ennen kuin saavuimme pohjoisesta aivan rantaan.

Erämaa-alue on rauhallinen ihmisistä, kovin montaa kul-

Hammastunturin kämppä tunnetaan myös nimellä Pänniordo.

kijaa emme nähneet. Hammassjärvi houkuttelee kalastajia, mutta muutoin oli hiljaista muutamaa yksittäistä tapaamista lukuun ottamatta.

Tänne tullaan varmasti uudelleen.

Teksti ja kuvat:
Hanna Sinilehto

Pieni ja tunnelmallinen LaVu-kämppä.

Kämpät puhuttivat syyskokouksessa

Tunturiladun arvokkaimmasta omaisuudesta, kämpistä riitti puhetta syyskokouksen alkajaisiksi hallituksen kyselytunnilla.

Tunturiladun puheenjohtaja **Paavo Ahonen** totesi, että Tunturiladulla on syvät taskut, mutta mihin jäsenistön mielestä varoja tulisi käyttää.

–Hankitaanko lisää kämppiä, laajennetaanko nykyisiä? Tunturilatu voi myöntää kerhoille avustuksia, jotta toimintaan saataisiin vauhtia, sanoi Ahonen, joka harmitteli sitä, että susiaisiviihkonloppuun osallistui väkeä niukasti.

Kokouksen puheenjohtaja-

na toiminut **Pete Mäkelä** Kolbmasta totesi, että fyysinen läsnäolo on hiipunut monessa muussakin toiminnassa.

Login puheenjohtaja **Anja Kylävali** ei lämmennyt kämppien lisäämiselle vaan totesi, että parasta on pitää nykyiset kämpät hyvässä kunnossa ja käyttää varoja niihin.

Merja Nuutinen Tsiestsasta kyseli, voiko Tunturilatu tulla juhluvuotena vastaan VaValerin osallistumismaksuissa.

Sirpa Alapuranen totesi, että kämppien käyttöaste on kuluun vuoden aikana nousut 35 prosentilla.

Erkka Ikonen Kolbmasta ehdotti, että Tunturiladussa

järjestettäisiin matalan kynnyksen vaelluksia, joihin vetäjille maksettaisiin korvausta tehdystä työstä.

Päivi Salminen totesi, että uusilla ajatuksilla tulo Tunturilatuun ei välttämättä ole helppoa. Hän piti kämppien hintoja edullisina, ja ne ovat tavallisten ihmisten saavutettavissa.

Hintoja ei ole nostettu vuoden 2013 jälkeen.

Tunturikerho Kumpe jätti esityksensä etenkin Susikyrön kehittämiseksi. Esitys on luettavissa viereiseltä sivulta.

Onni Voutilainen Kumpesta tarkensi vielä esitystä sillä, että kämpät voisivat olla viihtyisämpiä, jos seinät olisivat vaaleampia ja laveiden sijaan kämpissä olisi kerrossänkyjä. Valaistusta voisi myös aurinkopaneelien avulla lisätä Kiisalla ja Talaksella.

Talakselle hän toivoi myös moottorikelkkauraa, jota pitkin varusteiden kuljettaminen olisi helpompaa. Ja eräkärryn hankkimisen hän näki tarpeellisena.

Ehdotuksia ei ihan sinänsä kaikkia nieltä.

–Susikyrössä erillisten huoneiden tekeminen edellyttäisi useampia tulisijoja.

Ilmastomuutoksesta retkeilyn näkökulmasta luennoi tietokirjailija, meteorologi, luontotoimittaja **Kerttu Kotakorpi**. Hän totesi muun muassa, että ilmastomuutokset ovat Suomessa suurempia kuin keskimäärin maapallolla, etenkin Pohjois-Suomessa. Luennosta enemmän seuraavassa lehdessä.

Ei kämppiin lähdetä yksityisyyttä hakemaan. Vanha kämpä Susikyrössä palvelee yhteisöllisyyttä. Kämppiä voidaan uudistaa hienovaraisesti, mutta vanha kämpä olisi hyvä säilyttää ennallaan, kommentoitiin uudistuksia.

Syyskokouksessa hyväksyttiin esitykset toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta.

Hallituksesta olivat erovuorossa **Marita Jääskeläinen** Tsiesasta ja **Hannu Liljamo** Owlasta. Molemmilla täytyivät vuodet hallituksessa, joten häntä ei voitu enää valita uudelleen.

Heidän tilalleen uusiksi jäseniksi valittiin **Jari Koivusalo** Kavtsista ja **Oula Heikkilä** Ovttsista.

Hallituksessa jatkavat **Vesa Salonen** Logista, **Päivi Salminen** ja **Pirkko Paasolainen** Tunturiladusta, **Inka Helenius** Alppaksesta ja **Kirsi Tenhunen** Tsiestsasta. Tunturiladun puheenjohtajana jatkaa Paavo Ahonen Kavtsista.

Kokous päätti kutsua kunniasusiksi hallituksen esityksen mukaisesti **Sirpa Alapuranen** Kavtsista ja **Hanna-Mari Sinilehdon** Kolbmasta. **Sunnuntaiaamu** aloitettiin

Susien kokouksella, jossa paikalla oli 23 jäsentä. Kokouksessa hyväksyttiin kaksi sääntömuutosta Susisääntöihin.

Outasuden vaelluksiin hyväksyttiin vaihtoehtoiset suoritukset:

Yksi tunturivaellus kesällä ja yksi talvella tai vaihtoehtoisesti kolme tunturivaellusta joko kesällä tai talvella.

Susivaliokunnan kokoonpanoon hyväksyttiin muutos.

Susivaliokunnan muodostaa yhteensä kuusi henkilöä, joista kaksi johtajasuden arvoisia, kolme tunturisuuden arvoisia sekä yksi joko tunturisuuden tai outasuden arvoisia. Susivaliokunnan puheenjohtajan tulee olla joko johtajasuden tai tunturisuuden arvoinen.

Susivaliokunnan puheenjohtajana jatkaa **Anja Kylävali** ja Susivaliokunnan muut jäsenet ovat **Juhani Lahtinen**, **Kari Lindberg**, **Heikki Numminen**, **Raija Palosaari** ja **Hanna-Mari Sinilehto**.

Mobiilikarttojen käyttökoulutusta toivottiin viime vuoden syyskokouksen yleisöpalautteessa ja aiheeseen päästiin tutustumaan **Pekka Mannisen** & kumppanien opastuksella ensin lyhykäisesti teoriassa ja sen jälkeen etsimällä rastipisteitä Pyynikinharjun rinteiltä.

Pete Mäkelä Kolbmasta toimi kokouksen puheenjohtajana ja **Marita Jääskeläinen** sihteerinä.

Tunturiladun hallitus 2026: **Vesa Salonen** Logista, **Päivi Salminen** Tunturiladusta, **Pirkko Paasolainen** Tunturiladusta (edessä vas.), puheenjohtaja **Paavo Ahonen** Kavtsista, **Inka Helenius** Alppaksesta ja **Kirsi Tenhunen** Tsiestsasta sekä uusina jäseninä **Oula Heikkilä** Ovttsista ja **Jari Koivusalo** Kavtsista.

Tunturilatu 80 vuotta

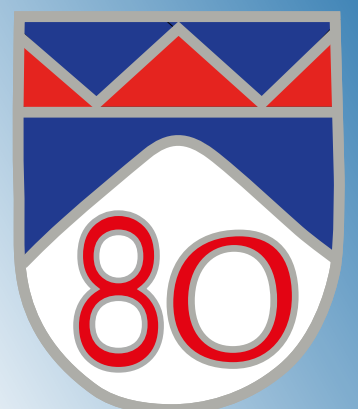
Ensi vuosi on juhluvuosi, joka näkyy eri tavoin Tunturiladun toiminnassa.

80-vuotisjuhlat vietetään Pohjois-Savossa Leppävirralla,

Sport&Spa Hotel Vesileppiksessä
13.-15.11.2026.

Silloin julkaistaan myös Tunturiladun toiminnasta kertova juhlaulkaisu, joka painottuu 30 viimeiseen vuoteen.

Tunturikerho Logi suunnittelee bussikuljetusta juhlaan reitillä **Turku–Huittinen–Tampere–Jyväskylä–Leppävirta**. Kyytiin pääsee myös matkan varrelta. Merkitse jo nyt juhlat kalenteriin. Nähdään Vesileppiksessä!

Tunturilatu ry 80 vuotta
Juhlatoimikunta

Kumpen esitys kämpistä

Tunturikerho Kumpe jätti syyskokoukselle kirjallisen esityksen kämpistä. Esityksestä keskusteltiin, ja se menee sekä hallituksen että kämppätoimikunan käsiteltäväksi.

Tunturikerho Kumpe ry on kiinnittänyt huomiota Tunturiladun kiinteistöjen nykytilaan ja jäsenten odotuksiin. Susikyrö tarjoaa jo nyt erilaista majoitusta, mutta sitä voi vielä tehostaa.

Susikyrön vanhaan kämppään ja Susikyrön ympäristöön parannusehdotuksia Tunturikerho Kumpelta:

Susikyrön vanha kämpä pitäisi uudistaa vastaamaan nykyajan retkeilijän tarpeita yksityisyyttä ja käytännöllisyyttä lisäämällä. Retkivarusteet, kuten kengät ja vaatteet, tarvitsevat omat tilat ja välineet; lisää paikkoja kengille ja vaatteille. Epäkäytännöllinen tulisija tulisi purkaa ja miettiä lämmitys sekä tilankäyttö uudelleen. Tilaan saisi rakennettua jopa erillisiä huoneita, jolloin henkilömäärä pienenis, mutta samalla kämpän houkuttavuus lisääntyisi ja käytöste nousisi.

Susikyrön piha-alueelle voisi rakentaa 2-4 hengen majoituksia, jotka olisivat käytössä lähinnä kesäaikaan; Pekan-Oskari toimisi huoltorakennuksena. Kiinnostuksesta tämäntyyppiseen majoitukseen osoittaa jo nyt Aihkin hyvä käyttöaste.

Vuokraamista ulkopuolisille kannattaisi myös lisätä, mutta se vaatisi majoitustilojen ohentamista.

Susikyrön majoitustilojen kehittämistä suunnittelemaan tarvitaan erillinen työryhmä, joka ei olisi kämppätoimikunnasta koostuva vaan ulkopuolinen, jolloin kehittämisen näkökulma korostuisi.

PERUSTELUITA:

Jotta järjestöemme uudistuisi ja saisi nuoria mukaan jäseniksi, majoitustilojen kohentaminen on avainasemassa. Jäsenemme tarpeet ovat muuttuneet.

Yhä useampi haluaa enemmän yksityisyyttä retkimajoitukseensa, vaikka muuten nauttii porukassa kulkemisestä.

Susikyrön lähiympäristö kehittyy koko ajan. Siellä on saatavilla majoitusta, tosin huomattavasti korkeampaan hintaan.

Alueen vetovoimaa lisää edelleen tulevana talvena avautuva uusien omistajien kunnostama, korkeantason Kelo Resort hotelli lentokenttäkuljetuksineen.

Susikyrön majoitusten kehittäminen tarjoaisi edelleen retkeilytason majoitusta ja parantaisi samalla sitä sekä jatkossa Tunturiladun taloutta lisääntyvässä kilpailutilanteessa.

Pitkän linjan puurtajat Sirpa Alapuranen ja Hanna-Mari Sinilehto saivat ansaitun huomionosoituksen. Sirpan kunniasusinumero on 10 ja Hanna-Marin 11.

Kunniasusiksi vihittiin Sirpa Alapuranen ja Hanna-Mari Sinilehto

Tunturiladun hallitus esitti syyskokoukselle kahta henkilöä nimitettäväksi Kunniasudeksi.

Kunniasudeksi voidaan kutsua latutyössä erittäin ansioituneen, Tunturiladun johtotehtävissä tai muussa tunturieräretkeilyä edistäväsä tärkeässä tehtävässä toimineen Tunturiladun jäsenen.

Nyt esitetyt henkilöt täytävät helpostikin nämä vaatimukset ja tässä heistä pienet esittelyt:

Toisen polven tunturilatulaisena **Hanna-Mari ”Hansu” Sinilehto** on tullut vaahtosammuttimen mittaisena mukaan oman kotikerho Kolbman ja Tunturiladun toimintaan 1970-luvun puolivälin jälkeen. Ensimmäisellä vaelluksella käytiin jo 1978, kun perhe teki retken Karhunkierrokselle.

Paljon retkeiltiin myös kotikulmilla Pirkanmaalla. Pikkuhiljaa kokemuksen karttuessa tuli myös vastuuta Kolbman retkien vetäjänä sekä kerhotoimikunnassa eri tehtävissä. Retkiä on tehty patikoiden, hiihtäen ja meloen.

Kokemusta erilaisista ryhmistä on kertynyt myös Suomen Ladun Kiilopää-oppaana sekä opiskeluaikana kansainvälisten vaihto-oppilaiden kanssa retkeillessä.

Hansu on toiminut Kolbman puheenjohtajana vuodesta 2015.

Tunturiladun koulutustoimikunnan vahvuuteen Hansu tuli mukaan 1995 toimien pitkään sihteerinä ja toimikunnan puheenjohtajana vuodesta 2012. Hallituksessa Hansu on ollut kahdessa osassa vuosina 2002-2011 sekä 2017-2022.

Susivaliokuntaan Hansu on kuulunut vuodesta 2018 toimien sihteerinä. Erilaisia projekteja vuosien varrella on ollut hallituksen toimeksiantoina sekä erä-SM-kilpailujen järjestelytehtävien tiimoilta. Talkooviikoilla Tunturiladun kämpillä Hansu on mukana, jos suinkin aikataulut sopivat.

Tunturisuden no 1620 arvo on myönnetty vuonna 2002 ja Johtajasusi no 187 vuonna 2018 sekä Ikäsusi no 116 tunnustus vuonna 2020. Lintujen seuraaminen on tärkeässä osassa Hansun liikkumassa luonnossa, samoin kalastus. Mielenkiintoisia ovat myös erilaiset luonnonilmiöiden syy-seuraus ilmiöt ja maaston geologiset havainnot sekä kulttuurihistorialliset ihmisen jäljet maisemassa. Vaeltajana Hansu on erityisesti hitaasta kulkemisesta nautiskelija ja luonnon havainnoija.

Hansu oli myös pari vuotta mukana Suomen Ladun työryhmässä kokoamassa Rakastu Retkeilyyn -kurssien ja niitä edeltävien matalan kynnyksen kurssien kesäosien materiaaleja.

Sirpa Alapuranen on ollut Tunturiladun jäsen jo vuodesta 1993 ja hän on toiminut Tunturiladun hallituksessa kahteen otteeseen, yhteensä 16 vuotta (2001-2010, 2017-2022), tänä aikana kymmenvuotta varapuheenjohtajan ja 16 vuotta kerhoyhdyshenkilönä.

Tämän lisäksi hän on toiminut Koulutustoimikunnassa kahdeksan vuotta (2003-2010), jolloin päivitettiin Marsun (**Marita Maula**)

johdolla kaikki Tunturiladun koulutusaineistot. Hannakin oli mukana tässä urakassa.

Kämppätoimikunnassa Sirpa on toiminut 15 vuotta. Kaikissa talkoissa tänä aikana mukana ja 14 vuonna kokkina.

Sirpa on hoitanut kämppien petipaikkavarauksia vuodesta 2017 ja kämppien avainasioita vuodesta 2018 alkaen sekä VaVa-leirillä hän on ollut kokkihommissa kol-

me kertaa.

Sirpan ensimmäiseen hallitustyöskentelyaikaan sisältyy suuri kunnia olla lipputyöryhmässä saamassa Tunturiladulle upea lippu. Sirpa sai myös pitää lipun naulauspuheen 60-vuotisjuhlassa 2006.

Vastaavalla tavalla ansioituneita on varmasti enemmänkin. Ehkä näemme heitä 80-vuotisjuhlissamme.

Paavo Ahonen

Susien rääthyy vihittiin myös kaksi uutta Tunturisutta, Heikki Numminen Kolbmasta numerolla 1665 ja Sari Rinta-Luopa Kolbmasta numerolla 1666. Vihkijänä oli Mark Jarvel.

Tammikuussa tunturissa – varustautumisesta

Marjatta Nuutinen

Tsietsa on jo nyt perinteisesti järjestänyt hiihtovaelluksen tammikuussa useimmiten täydenkuun aikaan jollekin Suomen tunturialueelle.

Olen reilun kymmenen vuoden aikana päässyt osallistumaan niille. Monia olen ollut myös suunnittelemassa ja ohjaamassa, usein **Korolaisen Päivin** kanssa.

Tammikuun vaelluksemme eivät ole huippukuntoa vaativia. Yleensä olemme yöpyneet joko autiotuvan tai ainakin kodan läheisyydessä joko teltassa tai tuvassa.

Nämä kaamosajan vaellukset ovat ”koukuttaneet” meistä monia tarjoten aivan omanlaisen luonnon, hämärän ja hiljaisen, upottavan höttölumen, sekä nuo uskomattomat pastellisävyt taivaalla kuutamon ja tähtien lisäksi silloin, kun oikein onnistaa.

Myöhemmän keskitalven tai kevättalven taivallukset tarjoavat aivan toisenlaisen kokemuksen kirkkaine hankineen, aurinkoineen ja hankikantoinen.

Seuraavassa kerron muistumia viiden vuoden takaiselta vaellukseltamme tammikuussa 2021 Pöyrisjärven erämaa-alueen itäosiin; sen suunnittelusta, turvallisuuden huomioon ottamisesta, varusteista, siitä mitä ei kuitenkaan osannut ottaa huomioon ja mitä olisi ollut hyvä ottaa.

Alueen valinta oli **Kullervo Kemppisen** Naskama-kirjan innoittama ja välittyi meille nyt edesmenneen tuolloin 95-vuotiaan **Väinö Rissasen** kertomana.

Koska emme tunteneet aluetta, teimme ennakkoon marraskuussa muutaman päivän tutustumisreissun vaelluksen molemmissa päätepisteissä oleville tuville kartoittaen samalla paikotusmahdollisuudet ja lähellä olevan asutuksen. Samalla alkoivat hahmottua turvallisuuden kannalta tarpeelliset järjestelyt.

Kaamosaikaan tammikuussa on Pohjois-Suomessa vain nelisen tuntia valoisaa. Lunta on paljon tai vähän mutta yleensä se upottaa. Pakkasta voi olla yli 30 astetta tai joskus sataa vettä.

Tällä reissulla päädyimme mekin turvautumaan ensimmäisenä päivänä paikallisen porotilallisen tekemään kelkajälkeen ja yhteydenpito-mahdollisuuteen vaelluksen aikana apua tarvittessamme.

Viimeisenä vaelluspäivänä suunnistusvirheen, runsaan lumentulon, pakkasen ja pimeyden sekä merkitsemättömän reitin vuoksi avun tarve olikin lähellä, mutta pääsimme kuitenkin kaikki turvallisesti perille ilman ulkopuolista apua. Vaelluksestamme voi lukea TL-lehden numerosta 1/2021.

Turvallisuussuunnitelmasamme, josta seuraavassa pääkohtia, mietimme ennakkoon juuri tämän vaelluksen, mutta myös yleiset vaarat ja niiden ennaltaehkäisyn sekä toimintamallin vaarasta selviytymiseksi.

Tarkempi reittisuunnitelma meillä oli erikseen sisältäen tiedot päivämatkoista ja kämpistä kuten myös tarpeelliset yhteystietomme. Suunnitelmat kävimme yhteisesti läpi ennen vaellukselle lähtöä.

Vaaroja arvioimme voivan aiheuttaa kylmä ilma ja vesi, kova tuuli.

Niistä voi aiheutua:
–Paleltumia etenkin kasvoilla, varpaissa ja sormissa.
Näitä estetään suojautumalla vaatteilla, lisälämmittimillä, varomalla kastumista ja vaihtamalla kastuttaessa välittömästi kuivaa ylle.
–Hypotermia eli ruumiinlämmön laskeminen.

Tätä ehkäistään pukeutumalla, liikkeellä/rajaamalla tauot lyhyiksi/juomalla kuitenkin riittävästi ja huolehtimalla riittävästä energian saannista. Seurataan omaa vointia ja tovereissa, myös vetäjissä, ilmeneviä hypotermian oireita.

Vesistöjen ylityksessä käytetään turvaköyttä apuna ,jos jään paksuudesta ei ole varmaa tietoa ja varmistetaan jään paksuus jääsauvan tai vastaavan avulla ennen jääle menoa. Ahkio kuljetetaan tarvittaessa irti vaeltajasta.

Lisäksi pyritään ehkäisemään paleltumista valitsemalla sopivat reitit ja tarvittaessa keskeyttämällä vaellus

Auringon säteet–Syötteen kansallispuisto.

tai muuttamalla reittisuunnitelmaa. Tarvittaessa haetaan apua moottorikelkkakuljuksesta tai vakavassa vaarassa 112-palvelun kautta.

Vaellusryhmällä on mukana satelliittipaikannin. Puhelimiin ladataan 112-palvelu. Puhelimiin ja Gps-laitteisiin varataan varapariistoja tai varavirtalähde.

Eksyminen:

Vaellusryhmä etenee joko koko ryhmä yhdessä tai kahteen ryhmään, vähintään neljä henkilöä kummassakin, jakutuneena. Reitti alustavan suunnitelman mukaan Nunnanen–Nallotupa–Korteoja–Lenkihaka–Naltijärvi–Kalmakaltio.

Kalmakaltion tien päästä kuljetus Nunnaseen, jonne autot jäävät ”Valkea Pannu ja Poron” pihaan.

Päiväkohtaisesti sovitaan suunnistusvastuussa olevat ja mahdollisten ryhmien ohjaajat. Suunnistuksesta huolehtii aina vähintään kaksi henkilöä. Viimeisenä kuljetaan aina pareittain.

Ryhmästä ei saa irtaantua yksin eikä sopimatta ohjaajan kanssa. Kaikilla vaeltajilla on joko GPS-laite, kartta ja kompassi tai ainakin toimiva pilli. Pareista ainakin toinen pystyy paikantamiseen. Kaikki perehtyvät ennakkoon suunniteltuun reittiin. Jos näkyvyys on huono, välimatka toiseen pidetään niin lyhyenä, että ryhmä pysyy koossa.

Pimeää varten varaudutaan toimivilla lampuilla ja varapariistoilla. Akuissa tärkeää kylmänkestävyys!

Jos havaitaan virhe sijainnin määrittelyssä, keskustellaan vetäjän kanssa ja varmistetaan yhdessä sijainti. Palataan tarvittaessa paikkaan, jossa sijainti on pystytty määrittelemään oikein.

Eksymisen vaaraa vähennetään huolehtimalla mahdollisuuksien mukaan riittävästä levosta ja ravinnosta .

Ongelmatilanteissa säilytetään rauhallisuus ja harkinta.

Tarvittaessa turvaututaan hätämajoittumiseen telttojen ja lumen avulla.

Tapaturmat ja sairastumiset:

Apua saadaan omasta ryhmästä ensiaputaitoisilta, joita useita. Ensiapuvastava toimii näissä tilanteissa ohjaajana. Apua kutsutaan 112-palvelun kautta, puhelimella **Lasse Isokääntältä** tai satelliittipaikantimen hälytysjärjestelmän kautta mieluummin liian aikaisin kuin viime hetkellä.

Tiedossa olevista sairauksista ilmoitetaan ennakkoon retken ohjaajalle.

Jokainen ottaa mukaan oman nimen, henkilötunnuksen ja osoitteen kirjoitetuna tai henkilökortilla, listan omista lääkkeistä ja lisäksi lähiomaisten nimen ja puhelinnumeron. Nämä säilytetään omassa repussa tai ahkiossa siten, että mahdollisimman moni tietää paikan.

Pienemmät vammat, haavat, rakot ja vastaavat hoidetaan henkilökohtaisilla ensiaputarvikkeilla, vaikkapa rakkolaastarilla. Pienistä vammoista voi hoitamatta kehkeytyä isoja ongelmia!

Yleistä turvallisuutta pyritään lisäämällä ennakkoon ajettulla moottorikelkkajäljellä, jonka yhteydessä toivotaan myös kämppien puuttaminen tarkistettavan.

Varaudutaan kuitenkin riittäväillä välineillä poltto-puun hankkimiseen tarvittaessa itse, samoin hätämajoittumiseen. Jokaisella tulee näin olla 1-2 lämmintä makuupussia ja ainakin alumiinihuopa tai muu kylmältä suojaa antava tuulenpitävä kangas.

Mukana on yhteensä neljä telttaa ja keitintä sekä niihin polttoaineet. Lumesta voidaan sulattaa vettä.

Jos ennustetaan kylmempää kuin -30 astetta C tai tuuli on hyvin voimakas pakkasen

Energiatankkausta matkalla Ketomellasta Sioskuruun-Pallaksen kansallispuisto.

Ahkion säätöä Pahakurun seutuvilla.

Telttäyö Ruuhitunturilla Sallassa.

Kuutamo Tappurissa Pallaksen kansallispuistossa.

Telttayö Tammituvan pihapiirissä Aakenuksen juurella- Ylä-läksen kansallispuisto.

talvivaellukselle

kaamoksen pastellisävyyisistä taivaista, joita monasti olemme päässeet ihailemaan ja niistä lumoutumaan.

Tämän vuoden talvivaelluksella Aakenuksella ensimmäisen 30 asteen pakkasessa kokosimme vaelluksen päätteeksi listaa hyväksi kokemistamme yksittäisistä varusteista perusvarustuksen lisäksi.

–Heijastimet auttavat näkemään toisemme ja löytämään omat tavaramme pimeässä kuun tai lampun valossa kuljettaessa. Heijastinpiipo, heijastinspray ja heijastinteippi ovat hyviä.

–Lukkosula, siikli, jäänes-to, meisseli

–Kunnon lounasruoka ruokatermarista auttaa energian tarpeeseen; pakkanen ja umpihanki kuluttavat.

Lisäksi herkkuja, riittävästi leipää, helposti suussa sulavat karkit Omar, Dumle, Jollos-marmeladit, Amino cookies ja vastaavat.

–Juomien ja naposteltavan esille saamiseen rintareppu tai vyölaukku. Nestettä tarvitaan n 1,5 desiä puolen tunnin välein.

– Sytykkeinä peukutettiin sulasta steariinista ja esim munakennoista itsetehtyjä keveitä ja myrkyttömiä versioita.

Kuten listasta huomaa, huomiot keskittyvät riittävään energian saantiin. Kovilla pakkasilla tämä voi olla ongelmallista, koska pidempiä taukoja ei pysty useinkaan erityisesti ryhmässä liikuttaessa pitämään. Usein ainakin joku on niin kylmissään, että on pakko jatkaa matkaa. Lämpimänä pysyminen onkin toinen ongelma, ehkä erityisesti naisilla, jotka kuitenkin ovat olleet ainakin

Tsietsan piirissä viime aikoihin asti innokkaimpia retkeilijöitä.

Kuvat kertovat eri tuntu-

rialueille suuntautuneista Tsietsan tammikuisista vaelluksista.

Marjatta Nuutinen

Lumen sulatusta Suaskurun kodalla, Pallaksen reitillä.

Odotetaan ryhmän kokoon Pöyrisjärven erämaassa.

Kuutamo Ruuhitunturilla.

Vaatelisäys Outtakassa.

Kohti Rautuojaa.

Ilta-aurinko Haavepalolla Aakenusksella.

Ruuhitunturin tykkypuut Sallassa.

Pekan ahkio on oma sovellus – vähän blogin vinkkejä, vähän omia ratkaisuja ja ripaus laihialaista kekseliäisyyttä.

Valmiina lähtöön – ahkio seuraa

Talviretkeilyssä ahkio on usein välttämätön varuste. Retkeilen usein inspiraation mukaan: kun aamulla näen auringon paistavan, haluan lähteä heti. Päiväretket repun ja taukotakin kanssa ovat olleet arkea, mutta joskus se ei riitä.

Siihen tarpeeseen syntyi ajatus omasta ahkiosta – ratkaisusta, joka olisi aina valmiina lähtöön. Ja kun laihialainen lähtee tekemään ahkiota, ei ensimmäisenä katsota hintalappua – vaan sitä, mitä löytyy jo omasta varastosta.

En lähde tässä kertomaan, kuinka ahkio tehdään – ohjeita ja videoita löytyy netistä loputtomasti. Itsekin katsoin YouTubea ja selasin blogeja ennen kuin ryhdyin toimeen.

Päädyin Paris-pulkkaan (ERAPro Expedition Sled 960 viralliselta nimeltään) oikeastaan yhdestä syystä: jos **Pa-ta Degerman** kehuu sitä, niin se kelpaa minullekin. Rakennusprojektissa seurasin eniten Rinkka ja Pulkka -blogin ohjeita, sillä ne olivat selkeät ja käytännönläheiset.

Lopputuloksena ei ole kopio, vaan oma sovellus – vähän blogin vinkkejä, vähän omia ratkaisuja ja ripaus laihialaista kekseliäisyyttä. Ja jos joku kysyy, paljonko maksoi, vastaan että “vähemmän kuin luulisi – ja enemmän kuin toivoin.” Se on rehellistä pohjalaista talousfilosofiaa.

Ahkioista ja vetotavoista riittää mielipiteitä, mutta minulle tärkeintä on, että varuste toimii omassa käytössä.

Retkeilyssä ei ole yhtä oikeaa ratkaisua – on vain se, mikä mahdollistaa lähtemisen silloin, kun mieli tekee. Ahkio, joka on valmiina ja käytössä, on aina parempi kuin se, joka jää varastoon.

Siksi en miettinyt, mikä on paras, vaan mikä sopii minulle ja on kustannuksiltaan järkevä. Ei ilmainen, mutta ei sellainen, että harmittaisi, jos käyttö jäisi vähiin. Ja jos käyttö jää vähiin, niin ahkio toimii myös mainiosti halko-

Johanna ja Antti Yli-Opas Vihttan retkellä.

jen kuljetukseen.

Valitsin vetonarun, koska lukemani perusteella se tarjoaa paljon etuja muihin vetotapoihin verrattuna. Minulla oli valmiina reppu, jossa on hyvä lantiovyo ja tukevat olkaviillekkeet – täydellinen valjaaksi. Oikein tehtynä vetonaru joustaa liikkeelle lähdetäessä ja alamäessä jousitokuminauha toimii jarruna, kun se painuu ahkion alle.

Repussa kulkee kevyet varusteet, taukotakki, juomapullo ja eväät, joten kaikki on käden ulottuvilla.

Aisat olisivat vakaammat epätasaisessa maastossa, mutta täällä lakeuksilla ja nevoilla köysi toimii erinomaisesti. Ja jos joskus kaipaamaan aisoja, voin lisätä ne myöhemmin – tai lainata naapurilta.

Viime talvena tein ahkiolla muutaman yön vaelluksia. Ahkioon mahtuu hyvin kaikki tarpeellinen ja se kulkee hyvin perässä. Ahkion etureunan taivutin ylöspäin, jotta pehmeässäkin lumessa se ei kerää lunta.

Metsäisillä osuuksilla ly-

hennän vetonarua ja avoimella annan olla sen pitkänä. Pohjaan tein jalakset, jotka lisäävät suuntavakautta ja tuovat lisää kulutuskestävyyttä. Ahkio valmistui nopeasti, vain yhden illan aikana, kun kaikki tarvikkeet oli hankittuna. Tai oikeastaan, kun ne löytyivät autotallin nurkasta. Se on laihialainen tuotekehitys: tehdään siitä mitä on, ja jos ei ole, niin lainataan – mutta ei osteta, ellei ole pakko, ja silloinkin tingitään.

Talviretkeilyssä on oma rauhansa ja rytminsä. Kun lumi peittää maiseman ja pakkanen nipistää poskia, kulkija saa kokea luonnon aivan uudella tavalla.

Ahkio tuo mukanaan mahdollisuuden kuljettaa varusteita vaivattomammin. Kannustan jokaista lähtemään liikkeelle – aluksi yhden tai kahden yön retkelle. Talvinen luonto tarjoaa hiljaisuutta, tilaa ajatuksille ja kokemuksia, jotka jäävät mieleen pitkäksi aikaa.

Pekka Koskinen

Kulkija ja kokeilija, Tunturikerho Vihtta ry

Retkeillään ja nautitaan, myös ruuasta!

Sanonta kuuluu, että retkellä on tärkeintä hyvät eväät. Näin yksiselitteinen asia ei varmasti ole, mutta eräretken suorittamisen perusedellytys on riittävä ravinto.

Ruuan antamalla energially varmistetaan jaksaminen, lämpimänä pysyminen ja myös hyvän mielialan säilyminen vaellusporukassa. Oman tunnelmansa luo ruuan valmistaminen ja nauttaminen luonnossa.

Vaellukselle ei ole viisasta lähteä laihduttamaan. Ilman riittävää ravintoa etenkin monen päivän taipaleella voimat saattavat hiljaksen hiipua ja viimeisinä retkipäivinä kulkeminen on vaikeaa. Eräs eräretken suunnittelun tärkeitä vaiheita on retken muonalistan laatiminen. Vaellukselle ei ole viisasta lähteä kokeilemaan uutta ruokavalioita. Vatsa voi ärsyntyä muutoksista ja jo normaalia raskaampi liikuntakin lisää herkemmän vatsan reagointia.

Paras retkiruokasuunnitelma on normaalin kotiruuan tyyppinen ruokalista, johon suurennetaan annoskokoja ja lisätään kaloripitoisia ainesosia.

Vaeltajan kalorinkulutus on hyvin yksilöllinen. Se riippuu sukupuolesta, ruumiinrakenteesta, lämpötilasta ja vaelluksen rasittavuudesta.

Selvää on, että kalorei-

ta kuluu paljon enemmän kuin normaalisti kotiloissa, kulutus voi kaksin- tai kolminkertaistua. Ruokamääriä suunnitellessa on hyvä ottaa mukaan pari ylimääräistä ateriaa. Ne ovat tarpeen, kun huomaa jäävänsä nälkäiseksi jonakin retkipäivänä tai vaellus on sään tai muun syyn tähden venähtänyt pidemmäksi kuin suunniteltiin.

Liekitetyt lätyt ovat vaelluksen kohokohta.

MINKÄLAISTA ON HYVÄ RETKIRUOKA?

Lyhyesti: kevyttä, säilyvää, ravitsevaa, helposti ja nopeasti valmistuvaa, maukasta sekä vähän roskaavaa.

Retkimuona muodostaa huomattavan osan retkikantamuksen painosta, jonka retkeilijä kuljettaa mukana. Kevyt ruoka sisältää mahdollisimman vähän vettä.

Suunnitteluvaiheessa on päätettävä kuinka paljon rahaa ja aikaa haluaa käyttää ruuan hankintaan. Ruuan val-

mistuksen helppous vaelluksella huomioidaan myös. Retkeily- ja tavalliset ruokakäpat ovat pullollaan sopivaa aineista retkeilijän ruuaksi.

Hintava, mutta helppo ratkaisu on pakastekuivatut valmisateriat, joihin lisätään vain kiehuvaa vesi. Niissä ravinto- ja kaloriarvot on laskettu valmiiksi, makuja löytyy ja ne valmistuvat nopeasti.

Vähän työläämpi, mutta edullisempi vaihtoehto on koota ateria-annokset itse. Riisistä, makaronista, nuudeleista, perunamuusijauheesta tai couscouksesta saa hyvän hiilihydraattipitoisen pohjan ruualle ja kauppojen valmiiksi kuivattuja vihanneksia voi lisätä. Proteiinilisänä käy esimerkiksi soijarouheet tai -palat, linssit, hernelpohjaiset valmisteet, viljat ja pähkinät. Mausteet lisätään oman maun mukaan. Valmiina löytyy myös valmispastapusseja. Pastan kypsennyksen jälkeen tarvitsee lisätä vain proteiini-valmiste.

Kaiken retkiruuan voi kuivattaa myös itse. Sillä tavalla saa edullisesti hyvää ruokaa ja oman mielen mukaisia aterioita. Melkein mitä tahansa ruoka-ainetta voi kuivata: vihanneksia, hedelmiä, marjoja, lihaa, kalaa, kanamunaa, ketsuppia.... Kaikkea ei ole järkevää kuivata (kurkku, joka sisältää suurimman osan vettä) ja joillakin vihanneksilla

Melontavaelluksella voi kuljettaa raskaampaakin evästä kuten tuoreita perunoita. Herkullisen aterian saa koottua, kun Ahti suo antejaan, muun muassa haukea, siikaa ja taimenta.

on kuivausniksinsä (peruna).

Viime vuosina on ilmestynyt useita retkiruokakirjoja. Niitä sekä vanhojen ”legendaristen” vaelluskonkareiden tekemiä opuksia voi kysellä myös kirjastoista. Kirjoista löytyy myös ohjeita ruokien kuivaamiseen.

Pienenä vihjeenä tässä, ettei vihanneksia tarvitse kuivaamista varten itse kuoria, pilkkoa, kiehauttaa, jos ei niin halua. Ajan säästämiseksi voi tutkailla kauppojen pakasteosastoja, joiden tuotteissa edellä mainitut työt ovat jo valmiiksi tehty.

Ravitseva ruoka on mahdollisimman monipuolista sisältäen tarvittavat proteiinit (liha, kala, pavut, tofu), hiilihydraatit (pasta, peruna, riisi, vihannekset, hedelmät) sekä rasvat.

Proteiinit varmistavat koko matkan ajaksi lihasten hyvinvoinnin, hiilihydraatit antavat energiaa ja hyvälaatuisia rasvoja, kuten öljyjä, tarvitaan kaikkien elintoimintojen sujuvaan toimintaan. Monipuolisesti koottu ruokavalio takaa myös tarvittavien hivenaineiden saannin.

Säilyvät ruuat sisältävät mahdollisimman vähän vettä. Talvivaelluksilla säilyvyys on yleensä hyvä, päinvastoin joidenkin aineiden jäätymisen voi aiheuttaa hankaluuksia.

Kuumilla kesävaelluksilla täytyy erityisesti miettiä säilyvyyttä. Kotona kuivatut lihat tai kalatuotteet voivat pilaantua samoin pehmeät leivät voivat homehtua. Juustot ja leivänpäälliset ovat myös herkkiä pilaantumiselle.

Vaelluksen ja vaeltajan luonteesta riippuu kuinka nopeasti ja helposti retkiruu-

Ajatuksia kuinka varautua ja pysyä

Talvivaellukset tarjoavat unohtumattomia kokemuksia, mutta samalla ne vaativat erityistä valmistautumista ja varusteiden huolellista valintaa.

Keliä ei voida muuttaa ja se otetaan vastaan sellaisenaan, kun se sattuu tulemaan, vaikka kuinka tutkisi sääennusteita. Se on enää pukeutumisen, varustelu- ja asennoitumiskysymys. Lämpimänä pysyminen on avainasemassa, sillä kylmyys tai kylmettyminen voi muuttua vaarallisen vakavaksi ongelmaksi, jos siihen ei ole varautunut ja asennoitunut kunnolla.

Kaikki lähtee siitä, että on ihan aluksi tunnistettava omat henkiset ja fyysiset rajat ja kysyttävä itseltä minkälainen retkeilijä minä olen?

Olenko valmis talvivaellukselle vai riittääkö päiväretki lumisissa maisemissa vai onko molempi parempi? Retkivarusteet ovat sidoksissa siihen mitä retkeltä haluat. On aivan oma tunteensa olla talviretkellä kovassa pakkasessa hyvin suojattuna ja ravittuna sopivien vaatekerrosten alla kuin palella märissä vaatteissa mieli maassa.

Onnistuneilla valinnoilla on iso merkitys talviretkelyssä niin keholle kuin mielelle.

Talvivaellusta suunnitellessa on hyvä varautua järkeviin päivämatkoihin eri skenaarioita miettien, kuinka toimit eri tilanteissa kylmissä olosuhteissa ja onko varusteistasi apuja siinä kohtaa.

Miten toimit, jos putoat jäihin? Löytyykö kuivat vaatteet kuivasäkistä päällimmäisenä rinkasta, osaatko tehdä tulet, jotta pääset lämmittelemään nopeasti?

Mitä jos lumimyrsky yllättää ja näkyvyys katoaa? Suunnittele siis retkesi huolellisesti, varautuen mahdollisiin yllätyksiin ja varustelikkoihin. Jotkut haluavat ottaa mukaan myös extraa kuten auton lumiharjan lumen poistoon teltasta.

Mikä on sinun turvallisuuttasi tukeva ja hyvä talvivaelluksesi varustelustasi, joka toimii juuri sinulle? Löytyykö listaltasi vaikkapa varasompaa? Varakeittimen pumppu? GPS paikannin? Rakkolaastaria? Jäärapa suksen pohjia putsamaan? Laskettelulasit tuuliin ja tuiskuihin? Pitkät

rautanaulat jälle teltan ankurointia varten?

Se on selvää, että mikä jollekin on hyvä ei välttämättä toimi toiselle.

Meidän omien tarpeiden tiedostaminen tapahtuu oman oppimisen kautta ja siksi on hyvä harjoitella yön yli talvireissulla ensin sitä miten omat vaatteet ja varusteet toimivat ennen kuin sänätään viikoksi erämaahan. Erämaa kyllä odottaa sinua sitten kun olet valmis.

Testaa siis kaikessa rauhassa ja tee tarvittaessa korjausliikkeitä. Opettele ainakin käyttämään keitintäsi ja korjaamaan sitä tarvittaessa samoin, kun pystyttämään ja korjaamaan telttasi. Teltta on hyvä opetella pystyttämään kovassakin kelissä ja ankkuroimaan maan tasossa. Kannattaa tutustua myös telttapusseihin helpottamaan vaellusarkea. Telttapussin avulla teltta voidaan pakata ahkioon valmiiksi osittain kasattuna, mikä nopeuttaa pystyttämistä erityisesti huonossa säässä. Majoitteen on oltava aina mukana, vaikka olisitkin ajatellut yöpyväsi kämpässä.

Teltan valinnassa on otettava huomioon, että se, varmasti toimii myös talviolosuhteissa ja on riittävän tilava. Hyvä, tuulen- ja vettä pitävä ja lumikuormaa kestävä teltta sekä suojaussi auttavat suojaamaan kylmältä ja kosteudelta nukkumisesta.

Talviteltan ehkä tärkein ominaisuus on hyvä tuuletus. Kosteuden on päästävä teltasta pois, jottei se kondensoidu teltan kattoon ja ala pikkuhiljaa kastelemaan muita varusteita.

Yleisesti talviolosuhteissa kannattaa pitää teltan kaikki mahdolliset tuuletusräpänät avoinna. Kunnan talvitelttojen tuuletusaukkojen sulut ovat suojattu lumelta, jotta lumi ei pääse telttaan sisälle, mutta tuuletus toimii silti hyvin. Hyvä tuuletus on tärkeää, jos käytät keitintä teltassa koska aina on hädämyrkytyksen vaara.

Ulkoteltan helman tulee ylettyä maahan asti, jolloin teltan päälle satanut lumi ei pääse sisä- ja ulkoteltan väliin kastelemaan teltan sisällä olevia varusteita. Tuiskuisella kelillä voi silti varusteet olla lumenpeitossa tunneliteltan absidissa, joten kan-

nattaa suojata tarvittaessa varusteensa.

Jäinen maa on aina kylmä. Lumi taas eristää maan kylmyydeltä. Lunta ei siis kannata kaivaa teltan alta pois, ainoastaan tampata tiiviiksi. Lumilapio kannattaa kuitenkin olla mukana, jolla voit tehdä lumesta tuulensuojia ja kaivaa absidiin syvennyksen.

Talvella tarvitaan myös joko eristävämpää makuualustaa tai useampia makuualustoja. Makuualustan R-arvo kertoo sen eristävyyydestä. Mitä korkeampi sitä eristävämpi. Talvella on tärkeää valita oikean lämpöarvon makuupussi. Sen tulisi soveltua alhaisiin lämpötiloihin ja sisältää riittävästi eristystä. Tutustu siis rauhassa valikoimaan ja testaa mikä sinulle toimii parhaiten. Kokeile myös, miten toimii kahden 3-vuodenajan pussin taktiikka sisäkkäin, jos et ole menossa koviin pakkasiin ja seläläsi löytyy nurkista.

Kannattaa tutustua myös lisälämpöä tuoviin sisäpussisiin esim. Thermolite reactor extreme.

Makuupusseissa on kolme eri lämpöarvoa: comfort, li-

mit ja extreme. Nämä arvot kertovat, millaisiin olosuhteisiin makuupussi on tarkoitettu.

Extreme-arvo ei ole kuitenkaan se arvo, jolla kannattaa makuupussia valita vaan se on hätätapauksia varten ajateltu alaraja. Talvimakuupussi ei saa olla liian ahdas, jotta pystyy nukkumaan kunnolla vaatekerrosten kanssa pussin sisällä, muttei liian isokaan, koska liian suuren pussin lämmittämiseen menee pienikokoiselta ihmiseltä turhaa arvokasta energiaa.

Yöllä Ihmisen aktiivisuustaso on matalimmillaan ja aineenvaihdunta hidastuu, jolloin lämmöntuotanto heikkenee. Kylmyyden sietämiseen vaikuttaa sukupuoli, ikä, lämmi ruoka ja juoma ennen nukkumista ja päivän aikana sekä millainen makuualusta on makuupussin kanssa.

On tärkeä ymmärtää, että kylmyyden takia huonosti nukuttu yö vaikuttaa seuraavien päivien energioihin ja laskee mahdollisten vastoinkäymisten sietokykyä minimiin.

Makuupussiin mentäessä ja sieltä poistuessa tapahtuvaa kylmettymistä voi välttää riisumalla päällysvaatteet

an on valmistuttava. Osalle retkeilijöitä tärkeintä on saada mahaa nopeasti täyteen päivän vaellusosuuden jälkeen. Toiset taas kokevat, että ruuan valmistus on yksi tärkeä osa vaellusta ja on mukava hifistellä erilaisilla resepteillä etenkin, jos pidetään vaelluspäivien välissä loppopäiviä.

Retkiruokakirjoista ja netistä löytyy hyviä vihjeitä, miten voi savustaa kalaa, paistaa leipää, tehdä pitsaa ja muuta hyvää. Retkipäivän haastavuus ja pituus vaikuttaa siihen, miten jaksaa paneutua ruuanlaittoon. Jos mielellään käyttää paljon aikaa ja vaivaa aterian loihtimiseen, on hyvä varata mukaan myös joku nopeasti valmistuva ateria siltä varalta, että väsymys ja kova nälkä yllättää. Polttoaineen kulutuskin pitää huomioida, jos ruuat valmistetaan keittimellä.

Säännöllinen ruokarytmi on kaikille vaeltajille hyväksi. Runsas aamupala antaa reippaan lähdön päivän vaellukselle, päivällä pitempi tauko ja ateria auttaa jaksamaan iltaan asti. Kun iltaleirissä vielä tankataan kunnollinen päivällinen, latautuu energiaa seuraavan päivän koitoksille.

Päivän vaellusosuudet katkaistaan sopivin väliajoin tauoilla, jolloin nautitaan juotavaa ja pientä välipalaa (kuivahedelmät, pähkinät, patukat, kuivalihaa, suklaakin maistuu). Taukojen väli ja pituus sovitaan retkiporukan kesken ja sopimisessa huomioidaan osallistujien kunto,

vaelluksen rasittavuus ja sää. Kuumalla kesäkelillä juotavaa tarvitaan useammin, kylmimpään talviaikaan taasen pitkät tauot eivät tunnu mielekkäiltä. Huomioidaan, että on vaeltajia, joilla säännöllinen ruokailu parin kolmen tunnin välein on hyvinkin tärkeää. Ilman sopivan usein nautittua ruokaa voi väsymys ja kiukku iskeä yllättäen ja nopeasti.

Energiantason laskuun nopeasti reagoiva ihminen ei välttämättä itse tunnista tilaansa. Hyvät retkikaverit tunnistavat tämän ja nopeasti tarjottu tauko ja välipala korjaa tilanteen. Diabeetikon on myös huolehdittava muita sääntillisemmin, että saa syötävää tasaisin väliajoin.

Nesteen saannista on huolehdittava. Nesteenpuutos tuntuu yleensä aluksi voimistuvana päänsärkynä, vähitellen sekavuutta ja väsymystä.

Tila voi olla pahimmillaan jopa henkeä uhkaava. Vaikka nesteen saanti on vielä tärkeämpää kuin ruuan, niin liioitella ei tarvitse.

Hikoilun määrä on henkilökohtainen ominaisuus. Sen tähden pissalla käyntien määrää on hyvä huomioida. Ne kertovat onko juotu tarpeeksi. Neljä, viisi pissalla käyntiä päivän aikana osoittaa, että nestettä on tullut riittävästi. Ylen määrin juomisen juoksuuttaa turhaan pissalla ja saattaa aiheuttaa kehon suolatasapainon häiriön.

Hien mukana keho menettää suoloja. Hikoilu ei kuitenkaan ratkaisevasti muuta

Sadesäällä ja tuulessa on kätevää, jos lounastauon ajaksi voi viritellä retkikankaan suojakseen.

suolatasapainoa edes kesähelteillä. Mikäli suolaa käytetään ruuanlaitossa, lisäsuolan tarvetta ei ole. Pitempiaikainen erittäin raskas hikoilu, etenkin kun juodaan lumesta sulatettua vettä, voi vaatia lisäsuolaa. Silloin pieni hyppysellinen suolaa litraan nestettä riittää. Vaihtoehtoisesti käytetään urheiluun tarkoitettuja tai apteek-

kien nesteytysjuomia.

Juomaveden puhtauteen pitää kiinnittää huomiota. Lapissa voi käyttää kirkasvetisten tunturijärvien ja -purojen vettä. Muualla on selvitettävä mistä saa käyttökelpoista juomavettä tai keitettävä tai suodatettava käyttövesi juomakelpoiseksi.

Retkeilijä jätehuolto toi-

mii niin, että kaikki palamaton jäte tuodaan vaellukselta kierrätykseen. Roskien polttamisessakin pitää olla tarkkana.

Muovijätettä ei saa itse polttaa, sillä nuotion tuli ei ole tarpeeksi kuumaa sen oikeanlaiseen hävittämiseen.

Monissa pakkauksissa on pahvin sisällä alumiinikuori. Alumiini on kerättävä huo-

lellisesti nuotionpohjalta, jos pakkaus on poltettu nuotiossa. Helpointa ja viisainta on tuoda koko pakkaus roskien keräykseen. Roskien käsittelyongelmaa voi helpottaa jo retken ja retkiruokien suunnitteluvaiheessa, niin että mahdollisimman vähän tulevaa jätettä lähtee vaellukselle.

Marita Maula

lämpimänä talvivaelluksella

Taina Jääskeläinen

Kaikkein parhaimpia ovat omat retkeilyvarusteaskartelut, tässä ruokatermarille rakennettu lisäeriste ohuesta makuualustasta, että pysyy termarissa hiihtovaelluksella ruoka pitempään lämpimänä.

osissa. Ensin alaosa pois ja jalat pussiin lämmittelemään ja vasta tämän jälkeen yläosa pois ja loput kehosta pussin sisään. Pussista poistuessa sama toistetaan käänteisessä järjestyksessä.

Kemialliset lämmityspakkaukset voivat tarjota hetkellistä lisälämpöä kylmissä oloissa ja niitä kannattaakin olla varalta makupussiin, povitaskuun, kenkiin tai hanskojen sisään tai kuvaustekniikkaa lämmittämään kameralaukkuun.

Kuumavesipullo makuupussissa tuo myös apuja, mutta varmista että korkki on varmasti kiinni. Esimerkiksi Nalgenen vesipullo kestää hyvin lämmintäkin nestettä.

Vielä hieman vaatetuksesta. Talviretkellä vaatteita lisätään ja riisutaan päivän mittaan kehon lämmön ja kosteuden säätelemiseksi sen mukaan, ollaanko liikkeellä vai leirissä.

On hyvä panostaa kerros-pukeutumiseen ja oikeisiin materiaaleihin. Luonnonmateriaalit kuten villa ja untuva lämmittävät parhaiten. Kannattaa tutustua myös verkko-neulos-aluskerrokseen, jossa

silmukat hengittävät ja sivat ilmaa tehokkaasti.

Pyri välttämään hikoilua viimeiseen asti, joka voi myöhemmin kylmettää kehon, kun vaatteiden eristävyys heikkenee. Hiihtovaelluksella ja umpihangessa rämpiesä hikoilulta ei kuitenkaan voi välttyä, siksi vaatetamateriaaleilla on väliä. Aina voi kuivattaa vaatteita tiettyyn pisteeseen päällä tai makuupussin sisällä mutta kaikella on rajansa, jos ei ole pääsyä kamiinan tai nuotion äärelle.

Vältä liian tiukkoja vaatteita. Varmista, että vaatekerrokset eivät ole liian tiiviitä, jotta ilmaa mahtuu vaatekerrosten väliin. Tämä auttaa eristämään lämpöä. Pidä huoli, että mukana on aina kuivia vaihtovaatteita. Panosta erityisesti keliin sopiviin sukkiin ja alusvaatteisiin. Muista varata mukaan hyvä ja lämmin taukotakki kuten untuvatakki. Huomioi, että untuva lämmittää erittäin hyvin niin kauan, kun se ei kastu. Sama koskee untuvamakuupussia.

On hyvä tiedostaa, että lähes puolet kehon lämmöstä haihtuu pään kautta. Siksi on

hyvä suosia lämpimiä ja tuulen ja vedenpitäviä päähineitä. Kiinnitä tähän huomiota varsinkin yöpessä. Hyväksii on koettu villakaulurit ja merinobaklavat eli kansankielellä kypärämyssyt. Huomioi myös kasvot varsinkin, jos ovat helposti paleltuvaa sorttia.

Kädet voivat kylmettyä helposti, kun keho altistuu kylmälle, verenkierto ohjautuu keskeisiin elimiin, mikä vähentää veren virtausta raajoihin ja sormiin.

Kannattaa panostaa monikerrokselliseen hasikasjärjestelmään eli eristäviin sisähanskoihin ja veden ja tuulenpitäviin ulkohanskoihin, jotka suojaavat kylmältä ja kosteudelta. Valkosormisuu-desta kärsivien pitää erityisesti huomioida käsien lämpimänä pysymisestä.

Jalkinevalinnassa on hyvä kiinnittää huomiota, että niistä löytyy riittävän hyvä eristys ja pito sekä eristävä sisäpohja. Jalkineiden on hyvä olla tilavat, joissa on riittävästi tilaa sille ja ilmakerrokselle. Talvivaelluksella jalkineina ovat usein hiihtomonot, saappaat ja leirikengät. Muista hoi-

taa jalkoja rakkojen varalta. Muutenkin talvivaelluksella on pyrittävä pitämään hygieniasta huolta, ettei sairastu tai sairastuta muita.

Syömisestä sen verran että talvivaelluksella on hyvä syödä runsaasti rasvaa ja hiilihydraatteja, ja juo riittävästi vettä, vaikka se ei tuntuisikaan kylmällä kelillä tärkeältä.

Huolehdi siitä, että sinulla on myös suunnitelma mistä veden otat ja että sinulla on sitä saatavilla ja kuinka paljon tarvitset polttoainetta esimerkiksi lumen sulattamiseen päivittäin, jos muutoin ei ole vettä saatavilla. Riittävä energiansaanti on talvivaelluksella erittäin tärkeää, koska tuota energiaa käytetään liikkumisen lisäksi myös kehoa lämmittämään.

On hyvä pitää termarissa kuumaa juotavaa ja ruokatermarissa seuraavaa ruokaa helposti saatavilla, jotta ruokahuolto toimii aina, tapah- tui sitten mitä tahansa. Mikäli syöt liian vähän, palelet.

Ennen kaikkea muista nauttia talvisen luonnon kauneudesta turvallisesti ja lämpimänä!

Taina Jääskeläinen

Oppimiskokemus erämaassa

Tapahtui Kumpen hiihtoviihköllä 22–29.3.2025 Särkijärven majoilla Muoniossa.

Suunnitelmissani oli tehdä viikon aikana kahden yön reissu Keimiöjärven ja Mustakeron autiotuville. Maja-paikassa valmisteluja tehdessäni huomasin ilmoituksen jossa kerrottiin, että Mustakeron autiotupa on suljettu 15.4.2024 alkaen. No, luettuani sen tuumailin itsekseni, että ehdin hyvin vielä yöpymään jo aikaisemmilta reissuilta tutuksi tulleessa kämpässä.

Siitäpä sitten reissuni pian alkoikin; Keimiöjärven tuvala sain olla ihan omissa oloissani lämpimässä kämpässä. Seuraavana päivänä hiihtelin kohti Mustakeron tupaa. Matkalla näin ladun varrella saman ilmoituksen. Sen kummemmin siihen syventymättä jatkoin kämpälle

Ilmoitus maastossa: Eka ja toka lukukerta – ohi.

vievää moottorikelkan jälkeä puolitoista kilometriä nauttien uran varrella olevien puiden ”naavaparroista”.

Perille päästyäni yllätyin suuresti nähtyäni kämpän, liiterin ja huussin ovien päälle kiinnitetyt lankut ja saman tutun ilmoituksen jonka olin jo pari kertaa aikaisemmin lukenut.

No, kyllä harmitti; ei niinkään turha hiihtoni, vaan ihmetykseni siitä miksi ihan hyvässä käyttökunnossa oleva erä-

maisen viihtyisä kämpä oli laitettu käyttökieltoon?

Eipä sitten muuta kuin suunnata sukset tulojalkia myöten takaisin Keimiöjärven tuvalle. Tuon kolmen ja puolen kilometrin matkan aikana alkoi tunturien tuuli lennättää lunta aikamoisella vauhdilla ladulle ja ympäristöön.

Perille päästyäni sain ihaila lumimyrskyn tuiverrusta lämpimän tuvan ikkunan läpi. Sain jälleen viettää retkiyöni omassa rauhassani. Paluumatka Särkijärvelle sujui vanhoilla rutiineilla.

Näin jälkikäteen reissua miettiessäni aattelen, että taitaa tuo Lapinkuume olla aikamoisen tehokas sairaus, kun pystyy näinkin kokeneen kulkijan havaintokyvyn sumentamaan selkeitä tiedotteita tavatessa.

Vai lieneekö tähän kokeemukseen myös osasyynä taavaajan ikämittarissa olevat isohkot lukemat? Joka tapauksessa opin, että myös vuosiluku on tärkeä tekijä noteerata jo reissua suunniteltaessa!

Näin tuumailee
Voutilaisen Onski,
kumpelainen kulkija

Ilmoitus kämpän ovella: Kolmas kerta toden näytti!

Varustevinkkejä talvitelttailuun

Metrin pätkästä 100 millin viemäriputkea saa kahdeksan erinomaista ja keveää lumikiilaa.

Putki sahataan pituussuunnassa neljään osaan, pätkät puolitetaan 50 senttiseksi ja kärjet viistetään kiilamaisiksi. Halutessaan voi lisätä narun ja karabiinihaan, jolloin kiilan voi upottaa pehmeässä hangessa poikittain pidon lisäämiseksi.

meässä hangessa poikittain pidon lisäämiseksi.

Kiilan voi tehdä myös 20 millin alumiinisesta kulma-raudasta. Sahataan puolen metrin pätkät ja viistetään kärki. Lisätään heijastinteippi ja ylösvetonaru ja karabiinihaka. Solmu ja narun läpivienti kiilan läpi kannattaa suojata kutistesukalla.

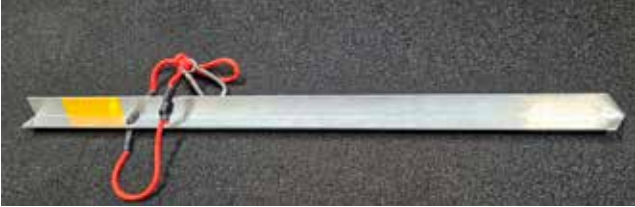
Kiilat voi niputtaa tarranipusiteellä kuljetuksen helpottamiseksi.

Aihio, vieressä halkaistut pätkät.

Valmis kiila.

Lumikiila.

Käärölle rullatun teltan, jota kuljetetaan ahkion päällä, saa helposti sidottua veneilyosastolta saatavalla Purjeisidontaköydellä.

Talvivaellus onnistuu hyvällä suunnittelulla

Talvivaellukselle pitää varautua ja suunnitella kesävaellukseen verrattuna enemmän.

Etenkin tunturialueilla vaellettaessa suksivalinnalla on tärkeä merkitys samoin kuin millä tavalla aikoo vaelluksella olevia varusteita viedä mukanaan.

Tunturisukset teräsreunoin ja suomupohjalla on erinomainen valinta talvivaellukselle. Mahdollista on käyttää myös nousukarvoja ylämäkeen hiihdettyäessä. Jotkut vaeltajat jopa käyttävät nousukarvoja koko vaelluksen ajan.

Tunturisuksia ei voidella mutta varaudutaan kosteaan lumeen. Helppo ratkaisu suojalumeen on tuikkukynttilää suksien pohjaan. Pitää samalla varautua tuikkukynttilän lisäämiseen aika-ajoin vaelluksen aikana.

Henkilökohtainen valintani on aina huopakumisapinat irrotettavalla huovalla ja retkisiteet. Talvivaelluksista kokemuksenani on aina vetää mukana ahkiota. Varusteiden kantaminen rinkassa tuonee hiihtoon epävakaut-

ta etenkin tunturissa vieden enemmän voimia sen sijaan että varusteet ovat ahkiossa. Silloinkin kannattaa selässä kantaa pientä reppua.

Talvivaellukseen neljän vuodenajan teltta ja makuupussi riittävään pakkaseen varautuen ovat ehdottomat vaellukseen talvella. Samalla pitää varautua mahdollisuuteen että huonon sään takia voi joutua viettämään peräkkäisiä öitä teltassa.

Vaellettaessa Ruotsissa ja Norjassa on syytä muistaa että Suomen Ladun jäsenyys ei tuo enää alennusta käytettäessä STF (Svenska Turistförrening) ja DNT (Den Norske Turisforening) palveluja. Liittyminen näihin organisaatioihin on ratkaisu, jolloin saa jäsenedut ja alennukset. Runsas näiden tupien käyttö tuo takaisin alennuksina maksetun jäsenmaksun. Suosittelen.

Talvivaelluksella varaudu useampaan varavirtalähteesen kännykkään ja mahdolliseen kameraan pakkasen takia. Turvallisuus mielessä hyvä valinta on myös satelliittiviestintälaitte, jolla voi

myös kotiin kommunikoida kuljettua reittiä.

TALVIVAELLUKSEN VARUSTELISTA

- Rinkka ja/tai ahkio
- Sukset (ota suomupohjaiset ja teräskantiset, jos on)
- Nousukarvat (auttavat todella paljon pitkissä nousuisissa)
- Suksivoiteita (jos ei suomupohjaiset sukset) + pari tuikkukynttilää jos uusi lumi tarttuu
- Sauvat (isosompaiset)
- Hiihtokengät (kenkiä varten rasvaa) + säärystimet tai huopavuorisaappaat
- 2 retkipatjaa (+ avaruushuopa)
- pieni lumilapio ahkioon
- Makuupussi, suosituslämpötila väh. – 25 astetta
- Pitkähihaiset ja -lahkeiset alusvaatteet (miel. villaa)
- Alusvaatteita
- Pitkähihainen paita (esim. fleeceä)
- Tuulen- ja sateenpitävä hupullinen takki ja housut (huipun reunassa karva lämmitä)
- Villasukkia kahdet
- Ohuempia sukkia

- Päähine, kommandopipo ja kaulahuivi
- Villakäsineet ja rukkaset + varakäsineet
- Villapaita, taukotakki ja lämpimät päällyshousut
- Tupa/leirikengät (tossut tms.)
- Idealside, laastaria ja ”keinohoa” (mikäli taipumusta rakkoihin)
- Särkylääke
- Nenäliinoja, wc-paperia
- Aurinkolasit, aurinko/tuulivoide, huulivoide
- Peseytymisvälineet, kampa, peili
- Henkilökohtaiset terveydenhoitotarvikkeet
- Hammasharja ja –tahna
- Termospullo ja juomapullo
- Lautanen, lusikka-veitsihaarukka, muki
- Suomen ladun kortti, matkavakuutuskortti, sairaskuutuskortti
- Tarvittaessa STF ja DNT jäsenkortti mukaan
- Kartta, kompassi, muistikirja ja kynä

Teltta-ruokakuntakohtaiset varusteet:

- Teltta + muutama muoviputki kepeiksi telttaa varten, kuivausliina

Talvivaellukselle iso sompa sauvaan ja lapio mukaan.

- Trangia, tulitikut + polttoaine (n. 0,5 l/hlö tai kaasua 0,5 kg/hlö)
- Kauha, vispilä, puuhaarukka, puukko, tiskiharja

- Rinkassa/ahkiossa olevat tavarat kannattaa pakata vedenpitäviin pusseihin
- Hannu Liljamo**
- Owla

Uusia Outasusia, Tunturisusia ja Johtajasusia tarvitaan

Tunturiladun perinteinen tunturisusilauma tarvitsee uusia jäseniä, jotta hieno perinne jatkuu.

Vuosi 2026 on Tunturiladun juhluvuosi. Nyt on hyvä aika tehdä ensimmäinen susianomus tai korottaa susiarvoaan ja osallistua syksyllä juhlan yhteydessä pidettäviin susiaisiin ja tulla vihityksi Outa-, Tunturi- tai Johtajasudeksi.

Jos suorituksia vielä puuttuu, niin vielä ehtii suunnitella tulevan kauden vaelluksia sekä omaan ohjelmaan että kerhoissa. Susivaliokunta kiittää kerhoja aktiivisesta vaellusten järjestämisestä ja toivoo kerhojen edelleen järjestävän sekä tunturivaelluksen että tunturisusivaelluksen taseisia vaelluksia niin talvella kuin kesällä.

Susivaliokunta toivoo kaikkien tunturilatulaisten aktiivista osallistumista tämän hienon perinteen ylläpitämisessä ja jatkuvuuden turvaamisessa. Susivaliokunta

TUNTURILADUN RETKIMUISTIO

13.12. Liukumikenkäilyä (Owla)
Lähde kenkäileen liukumikengillä kanssamme johonkin. Päättämme kohteen joulukuussa. Ilm. 10.12. menn.
Hannu Liljamolle, p. 044 322 3646 tai hannu.liljamo(at)gmail.com.

2.-8.1.2026 Talvivaellus Korvatunturille (Tsietsa) Kaamosajan hiihtovaellus Korvatunturia kohti. Aiempi kokemus talvivaelluksista on tarpeen. Reitti tarkentuu myöhemmin. Tiedustelut ja ilmoittautuminen 14.12. mennessä Reijo Hyvönen p. 0400 340 411 tai rhyvonen0@gmail.com.

28.3.-11.4.2026 Hiihtovaellus Nellimistä Sevetijärven kautta Nuorgamiin (Kolbma) Kolbman pitkä hiihtovaellus Nellimistä Sevetijärven kautta Nuorgamiin. Mahdollisuus osallistua myös yhden viikon vaellukselle joko 1 tai 2 viikolla. Lisätietoa www.tunturilatu.fi/kolbma.

6.-8.2.2026 Hiihtovaellus (Kolbma) Lumitilanteen mukaan viikonlopun hiihtovaellus jossain päin Pirkanmaata. Lisätiedot www.tunturilatu.fi/kolbma.

7.-8.2.2026 Talviretkeilykurssi (Tsietsa) Käytännönläheinen talviretkeilykurssi, jossa aluksi teoriaosio etäyhteydellä, käytännön koulutus Lapinlahden Hirvikämpällä 7.-8.2. ja myöhemmin yönylivaellus Pohjois-Savossa. Tsietsan ulkopuolisille 30 euron osallistumismaksu sisältäen kämpän käyttömaksun. Varusteiden lainauksessa saa apua. Tiedustelut ja ilmoittautuminen marjatta.nuutinen@gmail.com tai 040 722 0630 /Marjatta

Tunturilatu-lehden 1/2026 retkimuistioon julkaistavaksi tarkoitettu aineisto tulee toimittaa viimeistään 20.1.2026 osoitteella osatu7997@gmail.com

HYVINVOINTI- JA URHEILUMATKAILUKESKUS VESILEPPIS

Kaikki yhdessä paikassa!

SPORT & SPA HOTEL Vesileppis

Vokkolantie 1, 79100 LEPPÄVIRTA
Myyntipalvelu: 029 170 0170
sales@vesileppis.fi
www.vesileppis.fi

HOTELLI • RAVINTOLAT • KYLPYLÄ • HYVINVOINTIPALVELUT • JÄÄHALLI • HIIHTOARENA • MONITOIMIAREENA
URHEILUALUE • YLEISURHEILUKENTTÄ - AINUTLAATUINEN LOMA- LEIRITYS- JA TURNAUSPAIKKA

Huppareita Tunturiladun logolla

Ensi vuosi on Tunturiladun juhluvuosi ja sen vuoksi olemme päättäneet tilata huppareita Tunturiladun logolla. Huppariin tulee vasempaan rintapieleen logo ja alle teksti Tunturilatu. Logo on kooltaan maltillinen, noin viisi senttiä leveä.

Hupparin hinta on 35 €, johon lisätään toimituskulut. Tilaukset joulukuun aikana helenius.inka@gmail.com

Kerhot voivat tehdä kimppatilauksen, jolloin toimituskulut ovat pienemmät. Hupparit toimitetaan matkahuollon kautta, joka on edullisempi vaihtoehto kuin posti.

Kuvan punainen huppari on ns. naisten malli, joka on huomattavasti pienempi ja kavennettu uuman kohdalta. Kumpaakin väriä saa sekä suorana että ns. naisten mallina. Värit ovat tummansininen ja punainen. Materiaali on polyester 65%, puuvilla 35%.

Naisten hupparin mitat (cm):									
Koko	XS	S	M	L	XL	XXL			
Pituus olka-helma	59	61	63	65	67	71			
Leveys kainalo-kainalo	44	47	50	55	60	65			
Miesten hupparin mitat (cm):									
Koko	XS	S	M	L	XL	XXL	3XL	4XL	5XL
Pituus olka-helma	64	67	70	73	76	79	82	85	88
Leveys kainalo-kainalo	46	50	54	59	64	69	75	81	87

KÄMPPÄTOIMIKUNNAN KUULUMISIA

Työt sujuivat helteestä ja ukkosesta huolimatta

Jari Mankinen

Puuhuolto teettää aina töitä. Pinoamassa Markku Salminen.

Kämpätalkoot olivat tänä vuonna heinä-elokuussa viikoilla 31–33 järjestyksessä Talas – Kiisa – Kyrö.

Talkoiden kahdelle ensimmäiselle viikolle osui kesän kuumimmat ajat, jolloin Talaksen ja Kiisan viileät uima-vedet tulivat monelle tutuiksi. Ukkostakin kuului useampana päivänä. Helteestä ja ukkosista huolimatta saatiin kuitenkin tehtyä kaikilla kämpillä perinteiset useita käsipareja vaativat puu-, siivous- ja ylläpitotyöt.

Inka piti meidät hyvissä ruuissa koko kolmen viikon ajan, suurkiitos siitä. Häneltä on erillinen kirjoitus kämpillä olevien rautapannujen huollosta, mistä hän oli huolissaan. Iltaapuuhana veivät kalastajat Kyrössä verkot Vuontisjärveen ja saalis olikin komea. Siitä riitti kovasti muun ruuan lisukkeeksi.

Kun kämpiltä lähtiessä tahtoo usein olla hieman

kiire kantapäässä, niin lähtöiden nopeuttamiseksi ja muistamisen helpottamiseksi laitettiin kaikkiin kämppiin näkyville luettelo asioista, jotka on hyvä tarkistaa ennen sieltä poistumista.

Näin seuraavien tulijoiden on hyvä viihtyä. Kiitos eräälle listan tarkasti lukeneelle kävijälle, joka laitto viestiä, että siitähän puuttuu kaa-suhanan sulkeminen. Toivottavasti olette jatkossakin aina yhteydessä kämppeitoimikuntaan, kun huomaatte kämpillä jotain korjattavaa/lisättävää.

Talkoissa oli yhteensä 16 eri henkilöä viidestä eri kerhosta (Alppas, Kavtsi, Kolbma, Kuokte, Kumpe) sekä muutama kerhoton. Talaksella oli seitsemän henkilöä, Kiisalla viisi ja Kyrössä neljätoista. Suuret kiitokset talkoisiin osallistuneille **Eero, Inka, Jari, Juha, Juhani, Jukka, Jyrki, Markku, Merja, Paula, Pirjo, Päivi, Sirpa ja Tytti.**

Ensi vuoden talkoot ovat kesän alussa viikoilla 23–25. Aloitetaan 30.5.2026 Kyröstä, minkä jälkeen siirrytään Kiisalle ja juhannuksen alusviikko ollaan Talaksella. Alustava talkootyösuunnitelma löytyy TL:n verkkosivuilta kohdasta Toiminta/kämppeitalkoot tai ottakaa yhteyttä kämppeisäntä Markku Salmiseen (0405484600). Lisätietoa tulevista talkoista on ensi vuoden ensimmäisessä lehdessä. Tervetuloa mukaan!

Sirpa Alapuranen

Kämppeitoimikunnan jäsen

Talkookokkina oli Inka Helenius.

Pyykkiö keräämässä Päivi Salminen ja Sirpa Saarimaa.

Juhani Jauhiainen perkaamassa verkkoja.

Kysely talkoista Tunturiladun talkoolaisille

Tunturiladun talkoolaisille järjestettiin kysely syyskuussa 2025. Kysely kohdistettiin kämppeitalkoisiin vuosina 2021–2025 osallistuneille jäsenille. Kyselyyn vastasi 31 henkilöä. Kyselyn tarkoituksen oli auttaa kämppeitoimikuntaa kehittämään talkootoimintaa.

Sirpa Saarimaa kuljettamassa talkootavaroita Talakselle.

Alla joitakin keskeisiä havaintoja ja kommentteja vastauksissa joihin allekirjoittanut kiinnitti huomiota.

Vastaajat pitivät kämppeitalkoita erittäin tarpeellisina ja mukavina tilaisuuksina. Talkoiden rennosta ja ystävällisestä ilmapiiristä on jatkos-

sakin syytä pitää kiinni.

Talkootoiminnan käytännön järjestelyistä vuosikautia vastanneet vapaaehtoiset kämppeitoimikunnan jäsenet sekä muonituksesta vastanneet henkilöt saivat ansaitusti runsaasti kiitoksia.

Vastaajien tausta kuvastanee yleisestikin talkoisiin osallistuneiden ikäjakaumaa: vastaajista kuusi prosenttia oli yli 80-vuotiaita, 84 prosenttia oli ikähaarukassa 61–80 vuotta ja kymmenen prosenttia 41–60-vuotiaita. Alle 40-vuotiaita ei ollut yhtään. Tämä selvästi osoittaa sen, että nuorempia hyvävoimaisten talkoolaisien osuutta olisi syytä saada lisättyä. Myös sanalliset vastaukset vahvistivat tätä samaa havaintoja.

Jos olisi tavalla tai toisella mahdollista lisätä aktiivisessa työssä olevien, nuorempien jäsenten osallistumis-

ta talkoisiin, se olisi hienoa. Monilla nuoremmilla aikuisilla talkoisiin käytettävissä olevat vapaa-ajat ovat kuitenkin kortilla.

Sanallisissa vastauksissa käsiteltiin monipuolisesti talkoista ja talkoiden aikana tiedottamista. Ensimmäisiä kertoja talkoisiin osallistuneilla oli toiveita erityisesti etukäteen tiedottamisen suhteen, liittyen muun muassa talkoissa tehtäviin töihin, talkoisiin valmistautumiseen ja varustautumiseen.

Ruokia sekä majoitusta keuhuttiin.

Vastaajista 94 prosenttia oli sitä mieltä, että talkoolaisien majoituksen, yöspidin ja matkakulujen korvaukset ovat riittäviä. Muutamia ehdotuksia korvausten kehittämiseksi oli mainittu sanallisissa kommentteissa.

Kehittämideana toivot-

Maisema kirkastui. Päivi Salminen teki puhdasta jälkeä.

tiin, että talkoissa olisi työn lomassa mahdollisuus käyttää vaikkapa puoli päivää retkeilyyn kämppeiden lähimaastoissa.

Tunturiladun kämppeitoimikunnalle on toimitettu kyselyn sanalliset vastaukset, jotka toimikunta analysoi sekä

ottaa käsittelyyn kyselyssä saatuja konkreettisiakin ehdotuksia talkootoiminnan kehittämiseksi.

Kiitos kyselyyn vastanneille.

Talkoissa toivottavasti tavataan!

Jari Mankinen
rivijäsen

Pannujen puhdistukseen tarvitaan hiukan aikaa ja vaivaa, mutta lopputulos palkitsee tekijän.

Itkua, parkua, porua

Ollessani kämppäkierroksella muonittamassa talkoolaisia, tein erittäin ikäviä huomioita valurauta-astioiden kunnosta. Itkuhan siinä moneen kertaan pääsi, kun näin mil-laisessa kunnossa nuo maini-ot ruoanvalmistusastiat, niin Susi-Talaksella, Susi-Kiisalla kuin Susikyrössäkin olivat.

Pahimmat olivat yltä pääl-tä ruosteessa. Käytin useam-man tunnin aikaa, pesten, polttaen ja öljyten noita aar-teita, jotka oikein käytettynä ja huollettuna ovat ikuisia. Parempaa ruoanvalmistus-as-tiaa ei avotulille tai kaasulle löydy.

On hienoa, että valurauta-astioita käytetään, mutta nii-den puhdistus, huolto ja säi-lytys ovat käyttäjän vastuulla. Pienenä muistutuksena kertaan niiden huollon käy-tön jälkeen.

1. Kun olet aterioinut, laita valurauta-astia tulelle ja sii-hen kylmää vettä.

2. Anna veden kiehua jon-kin aikaa ja käytä joko harjaa tai lastaa, jotta ruoantähteet ja rasva irtoavat.

3. Kaada vesi pois ja toista toimenpide tarvittaessa use-ampaan kertaan.

4. Varmista, että myös reu-nat ovat puhtaat.

5. Puhtaan pannun sisäpin-ta käsitellään mieluiten ruo-kaöljyllä. Öljyä saa jäädä pin-taa runsaasti.

Tässä kunnossa oleva pannu ei houkuttele käyttäjiä.

6. Muurinpohjapannut asetetaan niille varattuihin telineisiin sisäpinta seinää vasten. Näin estetään lian ja pölyn tarttuminen öljyttyn pintaan.

Jätäthän pannut, padat ja muurinpohjapannut yh-tä hyvään, ellei parempaan

kuntoon oman käyttösi jäl-jiltä.

Kaikesta huolimatta toivon kaikille käyttäjille antoisia hetkiä ruoanvalmistuksen ja ruoan nauttimisen parissa. vuoden 2025 kämppäkier-rokokki Inka

PETIPAIKKAVARAUKSIA 2025 / 2026

Tilanne 9.11.2025

VANHA KÄMPPI (10+4 paikkaa)

28.2. – 7.3. Owl (14/14)
7.3. – 9.3. Jäsenvaraus (14/14)
18.3. – 27.3. Jäsenvaraus (2/14)
27.3. – 28.3. Jäsenvarauksia (4/14)
28.3. – 4.4. Logi (14/14)
4.4. – 5.4. Jäsenvarauksia (4/14)
5.4. – 8.4. Jäsenvaraus (2/14)
30.5. – 6.6. Kämppätoimikunta/ talkoot (14/14)

18.7. – 25.7. VaVa (14/14)
29.8. – 5.9. Jäsenvaraus (14/14)
5.9. – 12.9. Logi (14/14)
12.9. – 19.9. Ovt (14/14)

SUSI-OSKARI (5 paikkaa)

27.12. – 28.12. Kav (5/5)
29.12. – 3.1. Jäsenvaraus (4/5)
3.1. – 4.1. Kav (5/5)
7.3. – 14.3. Jäsenvaraus (3/5)
16.3. – 1.4. Jäsenvarauksia (5/5)
4.4. – 9.4. Jäsenvaraus (1/5)
10.4. – 15.4. Jäsenvaraus (5/5)
30.5. – 6.6. Kämppätoimikunta/ talkoot (5/5)
13.6. – 15.6. Jäsenvaraus (5/5)
18.7. – 25.7. VaVa (5/5)
14.9. – 15.9. Jäsenvaraus (5/5)
15.9. – 16.9. Jäsenvaraus (2/5)

KOIRA-OSKARI (5 paikkaa)

27.12. – 28.12. Kav (5/5)
28.12. – 3.1. Jäsenvaraus (5/5)
3.1. – 4.1. Kav (5/5)
16.3. – 21.3. Jäsenvaraus (2/5)
21.3. – 28.3. Jäsenvaraus (5/5)
28.3. – 30.3. Jäsenvaraus (2/5)
30.3. – 6.4. Jäsenvarauksia (3/5)
19.4. – 26.4. Jäsenvaraus (2/5)
30.5. – 6.6. Kämppätoimikunta/ talkoot (5/5)
18.7. – 25.7. VaVa (5/5)
12.9. – 19.9. Ovt (5/5)

Ajan tasalla olevat petipaikkavaraukset löytyvät verkkosivuilta kämppien varauskalentereista tunturilatu.fi/lapin-kampat/petipaikkavaraukset

SUSI-KIISA (8 paikkaa)

9.1. – 10.1. Jäsenvaraus (2/8)
2.2. – 5.2. Jäsenvaraus (8/8)
21.3. – 22.3. Jäsenvaraus (6/8)
27.3. – 28.3. Jäsenvaraus (6/8)
24.4. – 26.4. Jäsenvaraus (8/8)
6.6. – 13.6. Kämppätoimikunta/ talkoot (8/8)
15.8. – 22.8. Kumpe (8/8)
6.9. – 12.9. Jäsenvaraus (8/8)
12.9. – 19.9. Kuokte (8/8)

SUSI-TALAS (10 paikkaa)

21.2. – 27.2. Jäsenvaraus (10/10)
7.4. – 10.4. Jäsenvaraus (10/10)
6.6. – 13.6. Kumpe (10/10)
13.6. – 19.6. Kämppätoimikunta/ talkoot (10/10)
5.9. – 12.9. Owl (10/10)

AIHKIN VARAUKSET

2.12. – 6.12. Jäsenvaraus
7.12. – 11.12. Jäsenvaraus
22.12. – 14.1. Jäsenvarauksia
17.1. – 21.1. Jäsenvaraus
5.2. – 8.2. Jäsenvaraus
21.2. – 27.4. Jäsenvarauksia
30.4. – 7.5. Jäsenvaraus
29.5. – 6.6. Kämppätoimikunta/ talkoot
8.6. – 11.6. Jäsenvaraus
15.6. – 23.6. Jäsenvaraus
18.7. – 26.7. VaVa
10.9. – 28.9. Jäsenvarauksia
9.10. – 19.10. Jäsenvaraus

VARAUSTEN PERUUTUSEHDOT:

- Peruutuksen tapahtuessa aikaisemmin kuin 14 vuorokautta ennen varatun ajan alkua, varauksesta ei peritä maksua.
- Peruutuksen tapahtuessa 7–14 vuoro-kautta ennen varatun ajan alkua, maksu on 1/3 varatun ajan maksusta.
- Peruutuksen tapahtuessa alle 7 vuorokautta ennen varatun ajan alkua, maksu tulee suorittaa kokonaisuudessaan.

ALUE- JA AVAINMAKSUT 2026

UUTTA: Varausmuistutukset:

Varauksen itse tehneelle tulee varauksista sähköpostiin muistutus kaksi viikkoa ennen varauksen alkua, päivä kerrallaan.

Kämppien järjestyssäännöt löytyvät verkkosivuilta kunkin kämpän kohdalta esim. tunturilatu.fi/lapin-kampat/susikyro, Aihkin käyttöä säännöt kohdasta tunturilatu.fi/lapin-kampat/aihki

Kiinteistöjen aluemaksut (koskevat myös päiväkäyntejä jos käyttää palveluja): tunturilatu.fi/lapin-kampat/tukikohtien-kayttomaksut
Aluemaksut suoritetaan Tunturiladun tilille FI11 4108 0010 3176 86 ko. kämpän viitenummerolla tai kämpissä oleviin lippaisiin. Varatut petipaikat varaajan maksettava Tunturiladun tilille ennen varauksen alkua.

- Susikyro (viite 5050)
jäsenet 10 €/vrk/hlö,
ei-jäsenet 15 €/vrk/hlö
- Susi-Kiisa (viite 7090)
jäsenet 7 €/vrk/hlö,
ei-jäsenet 10 €/vrk/hlö
- Susi-Talas (viite 6020)
jäsenet 7 €/vrk/hlö,
ei-jäsenet 10 €/vrk/hlö
- Aluemaksua ei peritä alle 12-v. lapsilta.

Viikkomaksut (koskee koko kämpän varaamista 6-7 vuorokautta):

- Susikyro vanha kämpä 600 € (viite 5050)
- Susi-Oskari 250 € (viite 5050)
- Koira-Oskari 250 € (viite 5050)

- Susi-Kiisa 280 € (viite 7090)
- Susi-Talas 350 € (viite 6020)

Koko kämpän varaus 1–5 vrk vuorokausihinnalla (=jäsenen aluemaksu x kämpän paikkamäärä x vuorokausimäärä)

- Susikyro vanha kämpä 100 €/vrk (viite 5050)
- Susi-Oskari 50 €/vrk (viite 5050)
- Koira-Oskari 50 €/vrk (viite 5050)
- Susi-Kiisa 56 €/vrk (viite 7090)
- Susi-Talas 70 €/vrk (viite 6020)

Aihki (viite 8060)

vuokra 33 €/vrk/koko mökki.

Susikyron autonlämmitystolppien käyttö 2 €/lämmityskerta (4 tuntia).

- Auton lämmitystolppien käyttömaksu maksetaan joko Tunturiladun tilille FI11 4108 0010 3176 86 (viite 5050) tai Pekan Oskarin eteisessä olevaan lippaaseen ja merkitään sähkön käyttäjän nimi samassa paikassa olevaan vihkoon.
- Lämmitystolppia saa käyttää vain autojen moottorin lämmittämiseen.
- Kämppäavaimet
- Kämppäavaimen lunastusmaksu on 130 €. Avaimen palautuksen tapahduttua maksua ei palauteta.
- UUTTA: Oman avaimen unohtumis-maksu 10 €
- Avainanomuslomake samoin kuin Kämppien avain- ja käyttöä säännöt löytyvät verkkosivuilta kohdasta tunturilatu.fi/lapin-kampat/kamppaavaimen-lunastus

VARAUSTENHOITAJA SEKÄ AVAINANOMUKSET JA -PALAUTUKSET:

Sirpa Alapuranen, p. 050 597 5811, Vallikatu 5–7 A4, 02650 Espoo
[sirpa.alapuranen\(at\)luukku.com](mailto:sirpa.alapuranen(at)luukku.com), [varaukset\(at\)tunturilatu.fi](mailto:varaukset(at)tunturilatu.fi)

Rauhaisaa joulunaikaa ja liikunnallista vuotta 2026!

Tunturilatu ry

Njalla keväthangilla Kungsledenilla

Susanne Hellberg

Retki oli tavallaan suunnitteleminen, mutta kun sain arjen asiat järjestettyä, tuntui siltä, että juuri nyt minun pitää lähteä juuri tälle vaellukselle.

Valmistauduin hankkimalla varusteita, päivittämällä talviretkeilytaitoja ja palauttelin leirirutiineja mieleen. Hiihtämään ehdin vain muutamana kerran, mutta onneksi muu treeni riitti.

Lähetin etukäteen ruokaa ja tavaraa pohjoiseen, ja vaikka juuri sairastettu vatsatauti väsytti vielä lähtöpäivänä, nousin koneeseen. Toivoin, että saisin reissulta uusia kokemuksia ja rauhaa arjesta – ja pysyisin ehjänä.

Kiirunasta suuntasimme Nikkaluoktaan ja hiihimme Kebnekaiselle päin. Lunta oli vähän, ahkion vetäminen paikoin mudassa ja jäällä haastavaa. Myös telttojen kiilaaminen kivikovaan maahan oli operaatio.

palvelut ja sauna olivat lukusta. Alkuun nukuin huonosti, mutta keho ja mieli alkoivat vähitellen tottua.

Kebnekaiselle kapuaminen jäi sään vuoksi väliin, mikä osoittautui hyväksi päätökseksi. Reitti Singiin oli fyysisesti rankka. Usko itseeni ja kunto meinasi loppua monta kertaa viikon aikana, mutta suklaa ja elektrolyytit auttoivat.

Kaatumisten lomassa loukasin käteni ja vamma paheeni vaelluksen aikana. Singissä ihana pariskunta tarjosi mehua ja kummasteli päätöstämme yöpyä ulkona. Nukuin vihdoin hyvin, ja olo alkoi keventyä.

Päivien aikana pääsin myös syvälle oman mieleni syövereihin ja arjen murheet tuntuivat kaukaisilta. Asiat asettuivat mielessäni järjestykseen ja pystyin olemaan ja elämään hetkessä.

Seuraava päivä Sälkaan kuljettiin upeassa auringonpa-

Kebnekaisen tunturiaseman

Aurinkoisista hetkistä nautittiin täysillä.

Alesjauressa teltan myrskynpitävyyttä vahvistamassa.

Karua kauneutta.

teessa mutta kovassa tuulesa. Energiankulutus oli valtavaa, mutta olo hyvä. Perillä saunottiin ja saatiin leuto telttayö.

Tjaktjaan suuntautunut päivä oli kaikinensa koko vaelluksen raskain. Monen kilometrin nousu, vastatuuli ja whiteout sekä kaatumiset uuvuttivat. Monta kertaa otin sukset jalasta ja vedin ahkiota pystysuorassa mäessä melkein kontaten.

Taisi Mikkokin sitä muutama kerran vetää kun päästelmin tarpeeksi monta ärräpäätä. Perillä päätin yöpyä tuvassa, sillä käsi oli kipeä ja sää todella raju. Seuraavan päivän etapin jälkeen päätimme jäädä Alesjaurelle myrskyä pitelemään.

Lepopäivä tuli tarpeeseen. Kipeään käteeni sain ensiapua saksalaisilta lääkäreiltä ja lepäsin omassa huoneessa rauhassa. Myrskyn laannut-

tua jatkoimme matkaa Tsietsan ja Kavtsin liittyessä seuraamme. Pääsimme pitkästä aikaa kulkemaan auringonpaisteessa ja saavuimme Abiskojaureen päivän 21kilometrin etapin jälkeen illansuussa. Päivä päättyi saunomiseen ja revontuliin, mikä oli upeaa.

Viimeinen taival Abiskoon sujui melko tuskaisesti kipeän käden kanssa, mutta vaihtamalla Paavon kanssa ahkiota ja kävelemällä viimeiset kilometrit pääsin kunnialla perille. Hotellin suihku ja pitsa tuntuivat, niin kuin aina vaelluksen jälkeen erityisen luksukselta. Olin antanut kaikkeni – mutta pää oli tyhjä, mieli kirkas ja sydän täynnä. Upea, opettavainen ja ikimuistoinen reissu. Kiitos **Mikko, Paavo ja Marjatta**. Ja se käsi, ei ollut murtunut ja parani ajallaan.

Susanne Hellberg

Kukapa ei haluaisi herätä tällaisissa maisemissa.